

AARRESAARI

Yliopistojen työelämä- ja
urapalveluiden verkosto

Yliopistojen maisteri- ja tohtoriuraseurantakyselyiden 2017 tulokset

Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden Aarresaari-verkosto

Ari Kurlin, Outi Suorsa, Eric Carver

Aarresaari-verkoston uraseurantaryhmä

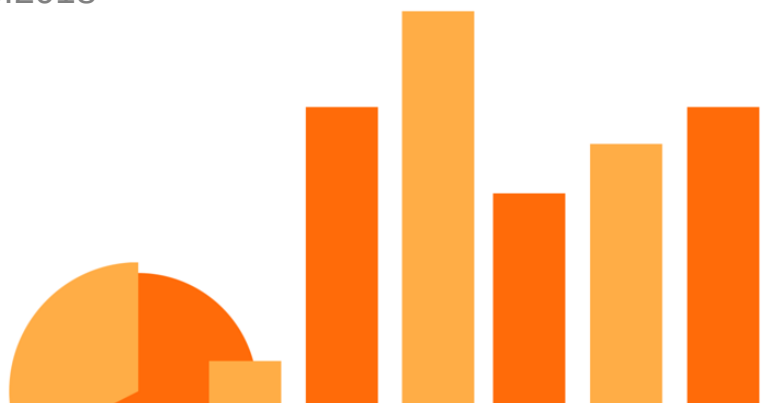
Heikki Taulu

Akava

7.6.2018

Raportin oikoluku ja taitto:

Matias Erlund ja Taru Valovirta

Sisällysluettelo

Keskeiset tulokset	3
Johdanto	5
Korkeasti koulutettujen työllisyysilanteessa käänne parempaan	7
Maistereiden uraseuranta 2017	15
Suurin osa työllistynyt valmistumisen jälkeisellä uralla hyvin	16
Työmarkkinatilanne syksyllä 2017	17
Nykyinen päätyönantaja	19
Nykyisen työn pääasiallinen luonne	20
Työn vaativuustaso vastaa pääosin hyvin yliopistollista koulutusta	21
Opintojen tuomista tiedoista ja taidoista usein hyötyä nykyisessä työssä	21
Valmistuneista suurin osa tyytyväisiä tähänastiseen työuraansa	22
Koulutuksen suosittelu	24
Työssä tarvittavat tiedot ja taidot ja opinnoissa kehittynyt osaaminen	25
Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät valmistumisen jälkeen	28
Osaamisen tunnistaminen ja opitun kytkeminen käytäntöön tukevat työuraa	29
Tohtoreiden uraseuranta 2017	32
Millä ajalla tohtorin tutkintoa on tehty	34
Tohtorin tutkinnon vaikutus työmarkkinatilanteeseen	35
Työmarkkinatilanne ennen väittelyä	35
Työmarkkinatilanne syksyllä 2017	36
Vaadittiinko tohtorin tutkintoa nykyisiin tehtäviin?	37
Nykyinen päätyönantaja	37
Nykyisen työn pääasiallinen luonne	38
Tohtorin tutkinnon vaikutus työtehtäviin	39
Tyytyväisyys tutkintoon ja työuraan	41
Tyytyväisyys tutkintoon työuran kannalta	42
Oletko tavoitteidesi mukaisella työuralla?	43
Tohtorikoulutuksessa opittujen asioiden hyödyntäminen työelämässä	44
Työn ja koulutuksen vastaavuus	45
Minkä osaamisalueiden kehittymiseen kiinnitettiin koulutuksessa huomiota?	45
Mitä osaamista tarvitsee työssä?	47
Lähteet	48
Liitteet	49

Keskeiset tulokset

Maisterit ja tohtorit työllistyvät monipuolisesti

Yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden Aarresaari-verkoston uraseurannat toteutettiin talvella 2017-2018 ensimmäistä kertaa yhtä aikaa sekä maistereille että tohtoreille. Molemmilla ryhmillä korkeakoulututkinto on tukenut vahvasti työllistymistä. Koulutuksen koetaan antaneen hyvän pohjan urakehitykseen. Työelämässä käytännön taitojen ja vuorovaikutuksen merkitys korostuu.

Maistereilla työllistyminen vahvaa monien urapolkujen avulla

Maisterien uraseurannassa olivat mukana kaikki vuonna 2012 ylemmän korkeakoulututkinnon tai ns. päättävän alemman tutkinnon suorittaneet kaikista 14 yliopistosta Maanpuolustuskorkeakoulua lukuun ottamatta. Kyselyn vastausprosentti oli 38 %.

Vastaajista 92 % oli vastaushetkellä työssä. Työttömänä oli 3 %. Koko valmistumisen jälkeisen työuran aikana 38 % oli ollut yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa ja 37 %:lla oli ollut useita työnantajia, mutta ei juuri katkoksia. Työuran poluissa valmistumisen jälkeen on alakohtaisia eroavaisuuksia, mutta kaikilla aloilla työllisyysaste on viiden vuoden jälkeen vahva, yli 83 %.

Viisi vuotta sitten korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat vahvasti tyytyväisiä tutkintoonsa ja työuraansa. 85 % pystyy hyödyntämään oppimiaan tietoja ja taitoja hyvin nykyisessä työssään ja 87 % suosittelee koulutustaan muille. Kolmannes kuitenkin näkee, ettei koulutus pelkästään antanut riittäviä valmiuksia työelämään.

Yliopisto-opintojen nähdään kehittäneen useimmin kykyä oppia ja omaksua uutta, tiedonhankintataitoja ja teoreettista osaamista. Nykyisessä työssä tärkeimpiä ovat kyky oppia ja omaksua uutta, itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus sekä yhteistyötaidot. Suurin kuilu opinnoista saadun osaamisen ja työelämän tarpeiden välillä ilmenee neuvottelutaidoissa, stressinsietokyvyssä sekä organisointi- ja koordinoitaitoissa.

Alan substanssiosaamisen lisäksi vastaajat kannustavat nykyisiä opiskelijoita kehittämään työelämässä tarvittavia yleistaitoja: yhteistyö- ja esiintymistaitoja, stressinsietokykyä, verkostoitumista ja käytännön osaamista. Onnistuneet koulutusvalinnat ja yhteys opitun soveltamiseen käytännössä auttavat hahmottamaan opintojen tuomaa osaamista ja siivittävät eteenpäin myöhemmin elämässä.

Tohtorin tutkinnolla edetään vaativiin asiantuntijatehtäviin

Tohtoreiden uraseuranta toteutettiin samaan aikaan ja samalla tavalla maistereiden uraseurannan kanssa. Kohderyhmänä olivat vuonna 2014 tohtoroituneet. Vastausprosentti oli 43 %.

Kyselyhetkellä 93 % vastanneista oli töissä ja työttömänä 4 % vastaajista. Yleisimmin työn pääasiallinen luonne oli tutkimuksen tekoa, 40 % vastaajista. Seuraavaksi useimmiten työtehtävät liittyivät opetukseen tai kasvatukseen (13 %) tai suunnittelu- ja kehitystehtäviin (13 %). Tohtoroituneet sijoittuivat monipuolisesti eri työantajasektoreille; 38 % yliopistosektorille, yrityksiin 23 % ja muille sektoreille loput 39 %.

Valtaosa vastaajista oli tyytyväisiä tohtorin tutkintoonsa työuransa kannalta ja 41 % koki olevansa tavoitteidensa mukaisella työuralla. Tohtorin tutkinnon suorittaminen oli ollut vaatimuksena tai edellytyksenä joka toiselle vastaajista. Tohtoroitumisella oli myös muita myönteisiä vaikutuksia

vastaajien työtehtäviin ja koettuun työmarkkina-asemaan. Yli puolet vastaajista oli saanut tohtorin tutkinnon ansiosta vaativampia työtehtäviä, mielekkäämpiä työtehtäviä, saanut lisää palkkaa tai paremman aseman työpaikalla. Valtaosa vastaajista myös koki, että pystyi hyödyntämään nykyisessä työssään tohtorikoulutuksessa oppimiaan tietoja ja taitoja. Nykyinen työ myös koettiin useimmiten vastaavan vaativuudeltaan hyvin tohtorin tutkintoa.

Parhaiten tohtorikoulutuksen koettiin kehittäneen omaan tutkimusalaan liittyvää osaamista, seuraavaksi eniten metodologiaan ja tutkimusmenetelmiin liittyvää osaamista. Vähiten taas koulutuksen koettiin kehittäneen tieteellisen viestinnän taitoja, n. kolmasosa vastaajista oli tätä mieltä. Tämä tuli myös esille kysyttäessä mitä osaamista vastaaja tarvitsee nykyisessä työssä; kielitaito tuli useimmiten esille, samoin esiintymistaidot sekä kyky luoda ja ylläpitää verkostoja.

Johdanto

Yliopistot Suomessa ovat keränneet tietoa valmistuneiden sijoittumisesta yli kymmenen vuoden ajan. Yliopistojen uraseurantakyselytoiminnan organisoinnista vastaa yliopistojen työelämä- ja urapalveluiden Aarresaari-verkoston uraseurantaryhmä, joka on myös tämän raportin takana.

Tässä uraseurantaraportissa keskitytään uusimpien tammikuun 2018 lopussa päättäneiden uraseurantakyselyiden tuloksiin. Yliopistojen molemmat uraseurantakyselyt toteutettiin nyt ensimmäistä kertaa yhtä aikaa. Kyselyt käynnistyivät marraskuussa 2017 ja päättyivät tammikuussa 2018. Aiemmin maisteri- ja tohtoriuraseurannat on tehty vuorovuosin.

Maisteriuraseurannan kohderyhmään kuuluivat kaikki vuonna 2012 ylemmän korkeakoulututkinnon, farmaseutin ja lastentarhanopettajan tutkinnon suorittaneet. Maisteriuraseurannan kohdejoukkoon kuului yhteensä 14 488 valmistunutta. Kyselyyn vastasi yhteensä 5 439, eli vastausprosentiksi muodostui 38 %.

Tohtoriuraseurannan piirissä oli 1 864 vuonna 2014 valmistunutta. Kyselyyn vastasi yhteensä 805 tohtoria, joten vastausprosentiksi muodostui 43 %.

Yliopistojen uraseurantakyselytoimintaa on kehitetty vuosina 2015–2018 valtakunnallisessa ESR-rahoitteisessa LATUA-hankkeessa. Hankkeessa muun muassa uudisteettiin kyselyiden sisältöjä ja kyselyn toteutustapa sekä kehitettiin työkaluja ja toimintamalleja tulosten raportointiin ja hyödyntämiseen.

Uraseurantakysely toimitettiin nyt ensimmäistä kertaa vastaajille tekstiviestillä, mikäli vastaajalla oli ns. julkinen puhelinnumero. Useat yliopistot kontaktoivat vastaajia myös sähköpostitse, mikäli vastaaja oli rekisteröitynyt yliopiston alumniksi. Valtaosalle kysely lähetettiin kuitenkin edelleen kirjeitse.

Väestörekisteristä löytyi postiosoite 96 % maisterikyselyn piirissä oleville ja noin 92 % tohtorikyselyn kohdejoukosta. Korkeasti koulutettujen työmarkkinoiden kansainvälistyessä on kuitenkin yhä tärkeämpää panostaa siihen, että kaikki yliopistoista valmistuneet rekisteröityisivät valmistumishetkellä yliopistojen alumnirekistereihin, jotta heidät voidaan tavoittaa sähköpostitse uraseurantakyselyn hetkellä.

Uraseurantakyselyiden vastausaktiivisuus on ollut viime vuosina laskeva. Tästä syystä yliopistot panostivat kyselyiden aikana uudella tavalla uraseurantaviestintään. Useat sidosryhmät, kuten ylioppilaskunnat, ammattiliitot ja säätiöt nostivat esiin kyselyitä omissa viestintäkanavissaan ja toivat näkyvyyttä kyselyille.

Maisteriuraseurannan osalta laskeva vastausaktiivisuus onnistuttiinkin katkaisemaan. Vuoden 2012 valmistuneiden vastausprosentti 38 on sama kuin edellisen vuoden 2011 valmistuneiden. Osa yliopistoista pystyi myös nostamaan kyselyn vastausaktiivisuutta.

Tohtoriuraseurannan osalta laskeva trendi valitettavasti jatkui ja vastausaktiivisuus putosi edellisestä. Syksyllä 2015 tehdystä kyselystä vastausaktiivisuus laski 6 prosenttiyksikköä, 49 prosentista 42 prosenttiin. Tohtoreiden vastausprosentti on toki edelleen parempi kuin maisterikyselyssä. Vertailua vaikeuttaa se, että aiemmin tohtoriuraseurannan piirissä oli aina kaksi kohorttia, 2-3 vuotta sitten valmistuneet, nyt vain yksi kohortti, 3 vuotta sitten valmistuneet.

Uraseurantaraportissa on kolme erillistä osaa. Raportti alkaa Eric Carverin, Aarresaaren uraseurantaryhmän puheenjohtajan ja Akavan ekonomistin Heikki Taulun lyhyellä katsauksella korkeasti koulutettujen työmarkkinatilanteen kehittymiseen.

Seuraavassa luvussa Tampereen yliopiston Ari Kurlin esittelee maisteriuraseurantakyselyn keskeiset tulokset. Raportin päättää Itä-Suomen yliopiston Outi Suorsan analyysi tohtoriuraseurantakyselyn tuloksista.

Molempien uraseurantakyselyiden tulokset julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa myös Opetushallituksen tilastopalvelussa, Vipunen.fi. Tuloksia voi tarkastella ja suodattaa Vipusessa koulutusaloittain tai yliopistoittain. Tulosten raportointi Vipusessa pohjautuu keväällä 2017 edellisten maisteriuraseurantatuloksien analyysiä varten kehitetty Excel Online -työkalusta saatuihin kokemuksiin ja LATUA-hankkeessa tehtyyn raportoinnin kehitystyöhön. Suosittelemmekin lämpimästi, että kaikki uraseurantakyselyiden tuloksista kiinnostuneet hyödyntävät tätä mahdollisuutta pureutua syvällisemmin kyselyiden tuloksiin.

Uraseurantatulosten raportoinnissa käytetään Tilastokeskuksen kansallista koulutusluokitusta 2016, joka perustuu Unescon International Standard Classification of Education 2011 (ISCED2011) – luokitukseen. Tämä mahdollistaa sen, että uraseurantatuloksia voi verrata helposti Vipusessa oleviin muihin tilastoaineistoihin, jotka on luokiteltu samaa luokitusta käyttäen.

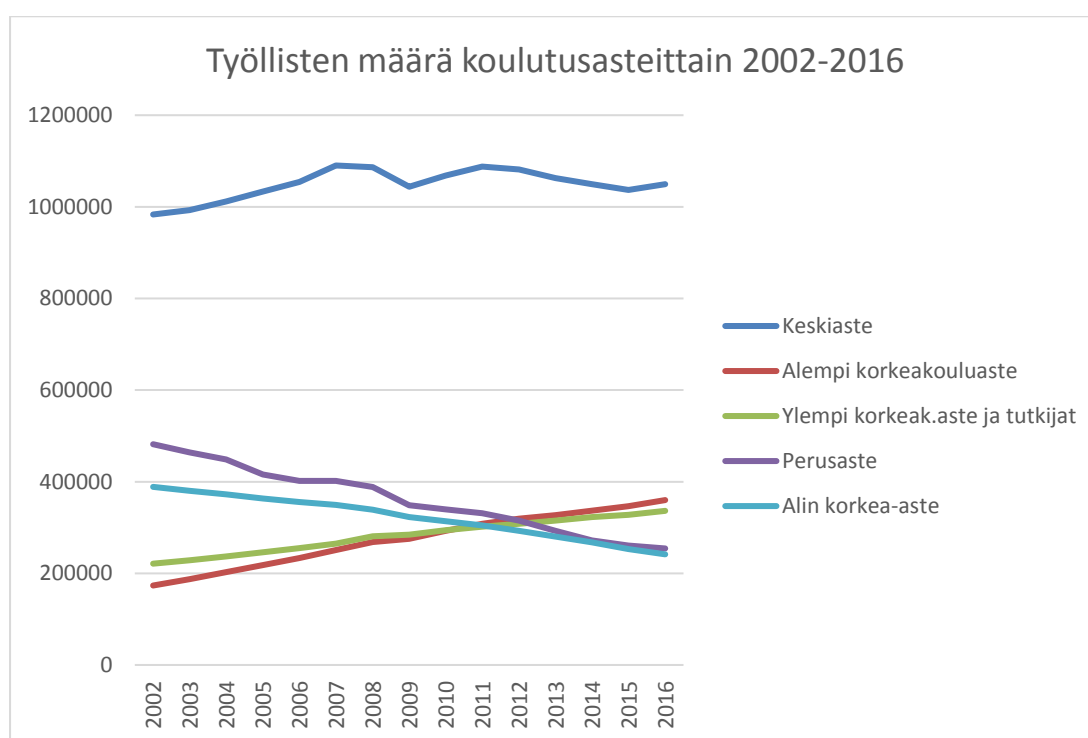
Eric Carver, Ari Kurlin ja Outi Suorsa

Korkeasti koulutettujen työllisyysstilanteessa käänne parempaan

Heikki Taulu, ekonomisti, Akava & Eric Carver, uraohjauksen asiantuntija, Helsingin yliopisto

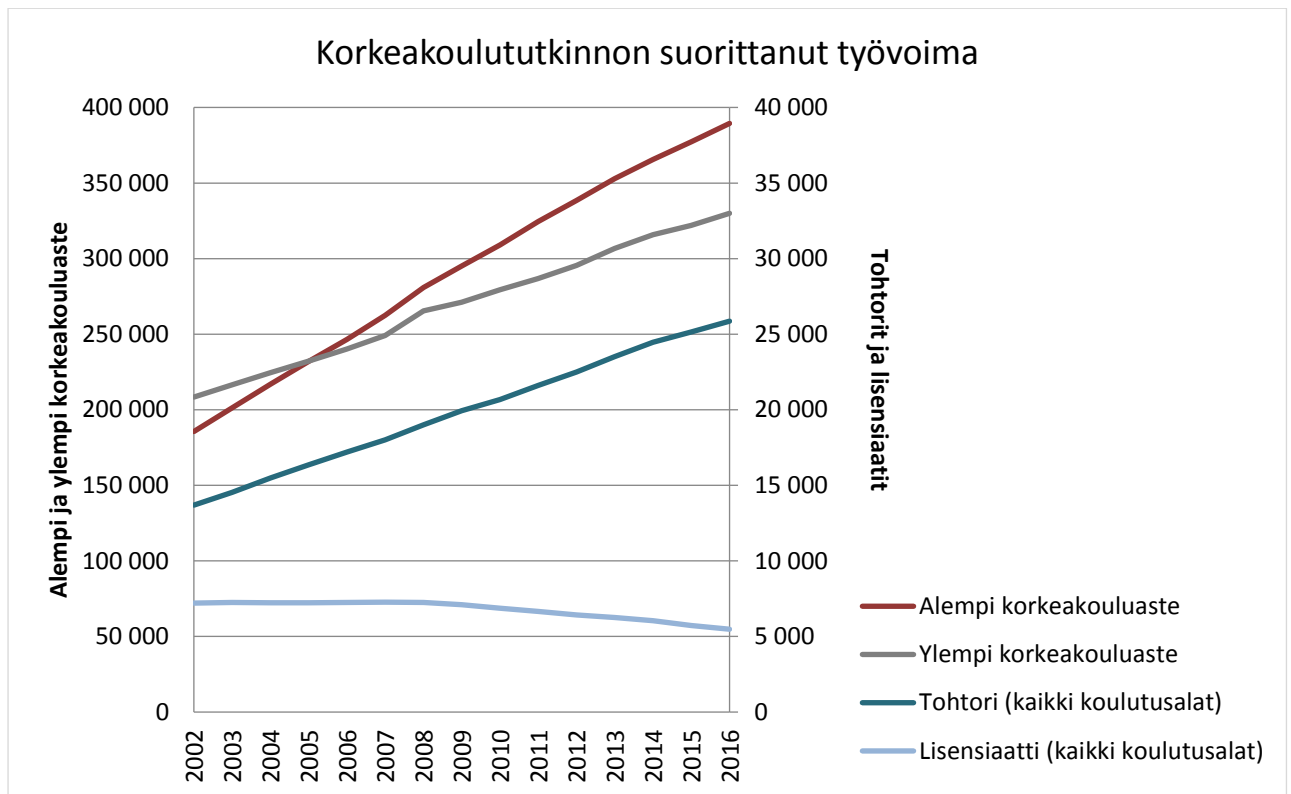
Korkeakoulutettujen työttömyys kääntyi laskuun vuoden 2016 lopulla ja jatkoi reipasta vähenemistään vuoden 2017 aikana. Toukokuussa 2018 korkeakoulutettujen työttömien määrä on laskenut jo 40 000 alapuolelle. Korkeakoulutettujen työttömien määrä yli kaksinkertaistui finanssikriisistä alkaneen heikon taloussuhdanteen aikana. Enimmillään yli 58 000 korkeakoulututkinnon suorittanutta oli samaan aikaan työttömänä vuoden 2016 kesällä.

Korkeakoulutettujen, eli vähintään alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneiden, työllisten määrä ja osuus kaikista työllisistä on lisääntynyt pitkällä aikavälillä merkittävästi. Samalla perusasteen koulutuksen varassa olevien työllisten määrä ja osuus työllisistä on laskenut voimakkaasti. Alla oleva kuvio esittää eri koulutusasteiden työllisten määrän kehityksen 2000-luvulla.

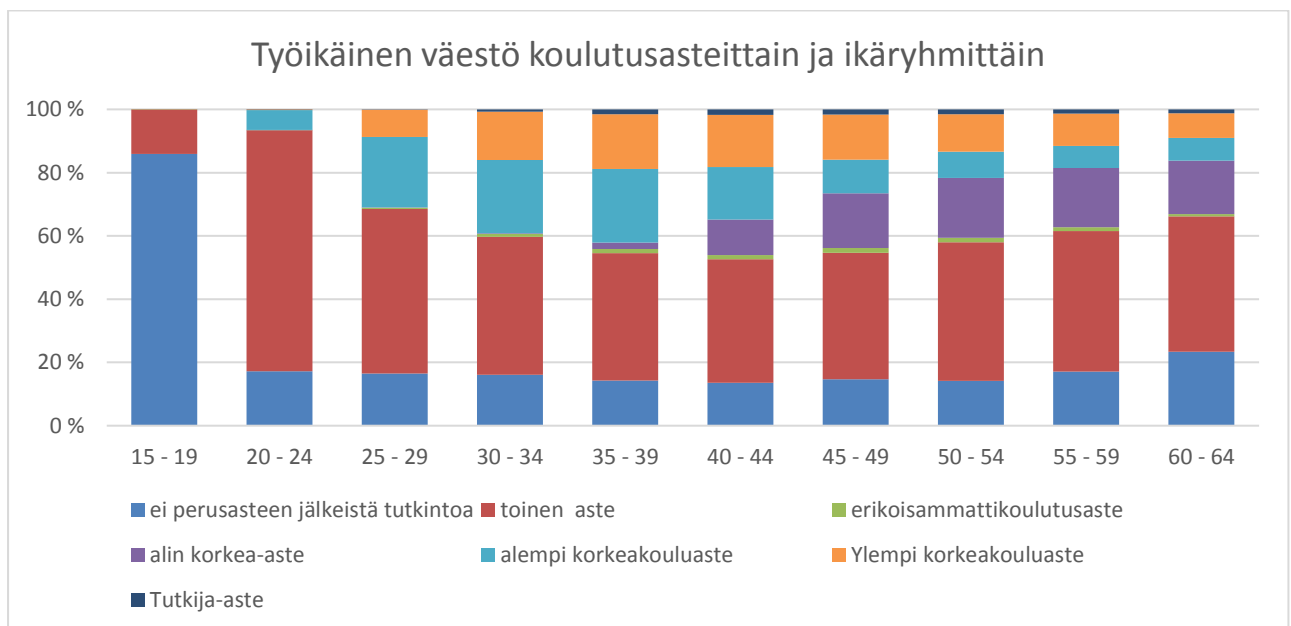
KUVA 1. TYÖLLISTEN MÄÄRÄ KOULUTUSASTEITTAIN 2002 – 2016, LÄHDE: TILASTOKESKUS, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO

Korkeakoulututkinnon suorittaneissa työvoimassa alemman korkeakouluasteen suorittaneiden määrä on lisääntynyt vuosituhatkäden vaihteen jälkeen eniten, yli kaksinkertaiseksi. Samaan aikaan työikäisen alimman korkea-asteen suorittaneiden määrä on vähentynyt. Syynä on 1990-luvun alun ammattikorkeakoulu-uudistus, jonka jälkeen alimman korkea-asteen tutkintoja, ns. opistotutkintoja, ei ole enää suoritettu. Tohtoreiden määrä on liki kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Tutkija-asteeseen mukaan laskettavia lisensiaatin tutkintoja ei enää juuri suoriteta. Tilastokeskuksen luokittelussa lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen lisensiaatit kuuluvat ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden luokkaan.

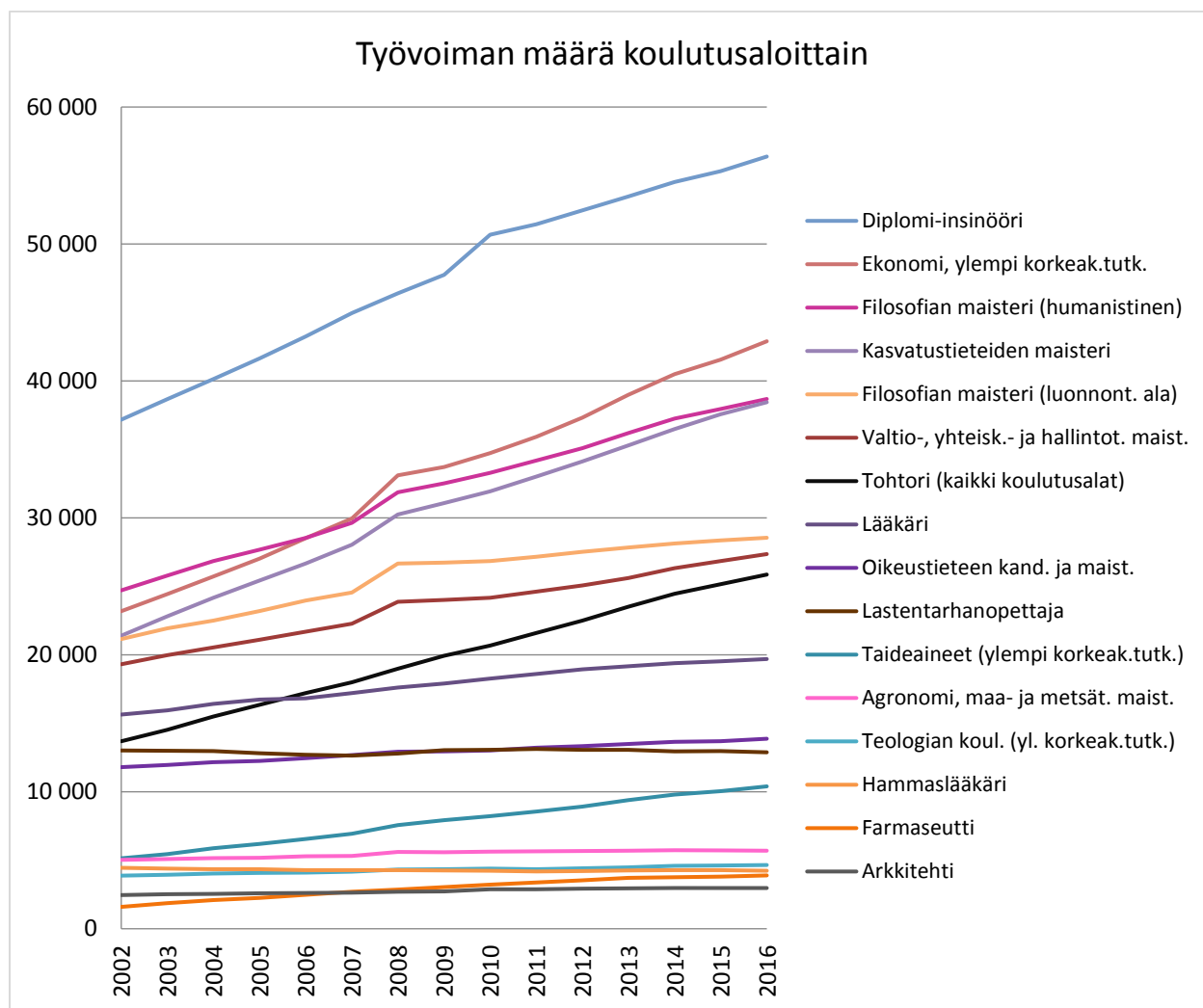
KUVA 2. KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANUT TYÖVOIMA 2002-2016, LÄHDE: TILASTOKESKUS, KOULUTUSREKISTERI

Työikäisen väestön ikäryhmittäinen tarkastelu paljastaa, miten väestön koulutustaso on asteittaisesti noussut nuorten ikäryhmien ollessa edeltäjiään korkeammin koulutettuja. Samasta kuvasta huomataan kuitenkin myös se, että mikäli 25–34 vuotiaiden koulutustaso ei kasva nykyisestä, on vaarana, että kehityssuunta kääntyy ja väestön koulutustaso alkaa tulevaisuudessa laskea (Talouspolitiikan arviointineuvoston raportti 2017).

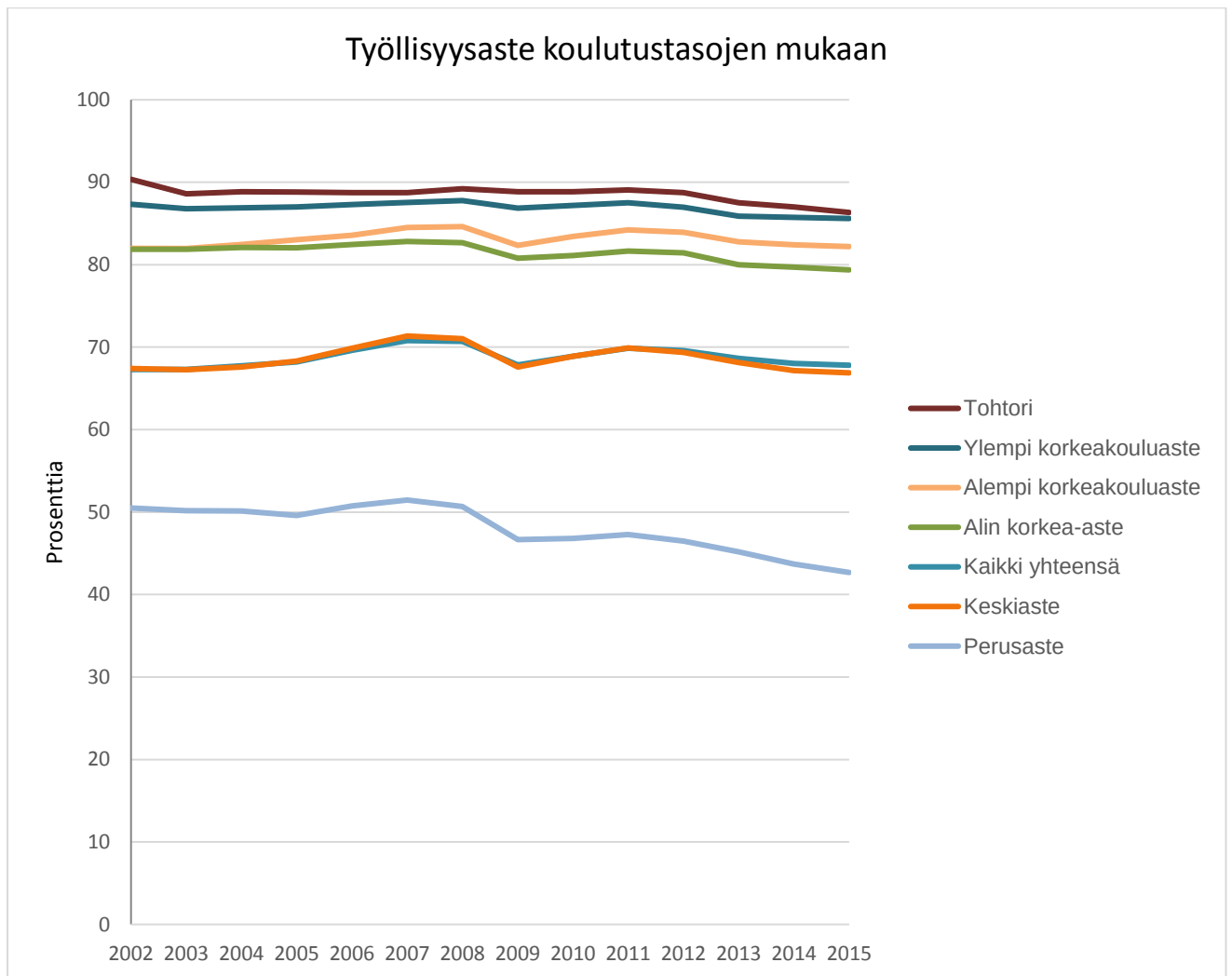
KUVA 3. TYÖIKÄINEN VÄESTÖ KOULUTUSASTEITTAIN JA IKÄRYHMITÄIN VUONNA 2016. LÄHDE: TILASTOKESKUS.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden eri koulutusaloja tarkasteltaessa (kuva alla) nähdään, että työvoiman määrä on vuosituhaten vaihteen jälkeen kehittynyt eri aloilla eri tahtiin. On aloja, joilla työvoiman määrä on pysynyt käytännössä muuttumattomana, mutta useimmilla koulutusaloilla kasvu on ollut reipasta ja jatkuvaa. Tutkinnonuudistusten aiheuttamat hyppäykset valmistuneiden määrissä vuosina 2008 ja 2010 näkyvät selkeästi usealla alalla.

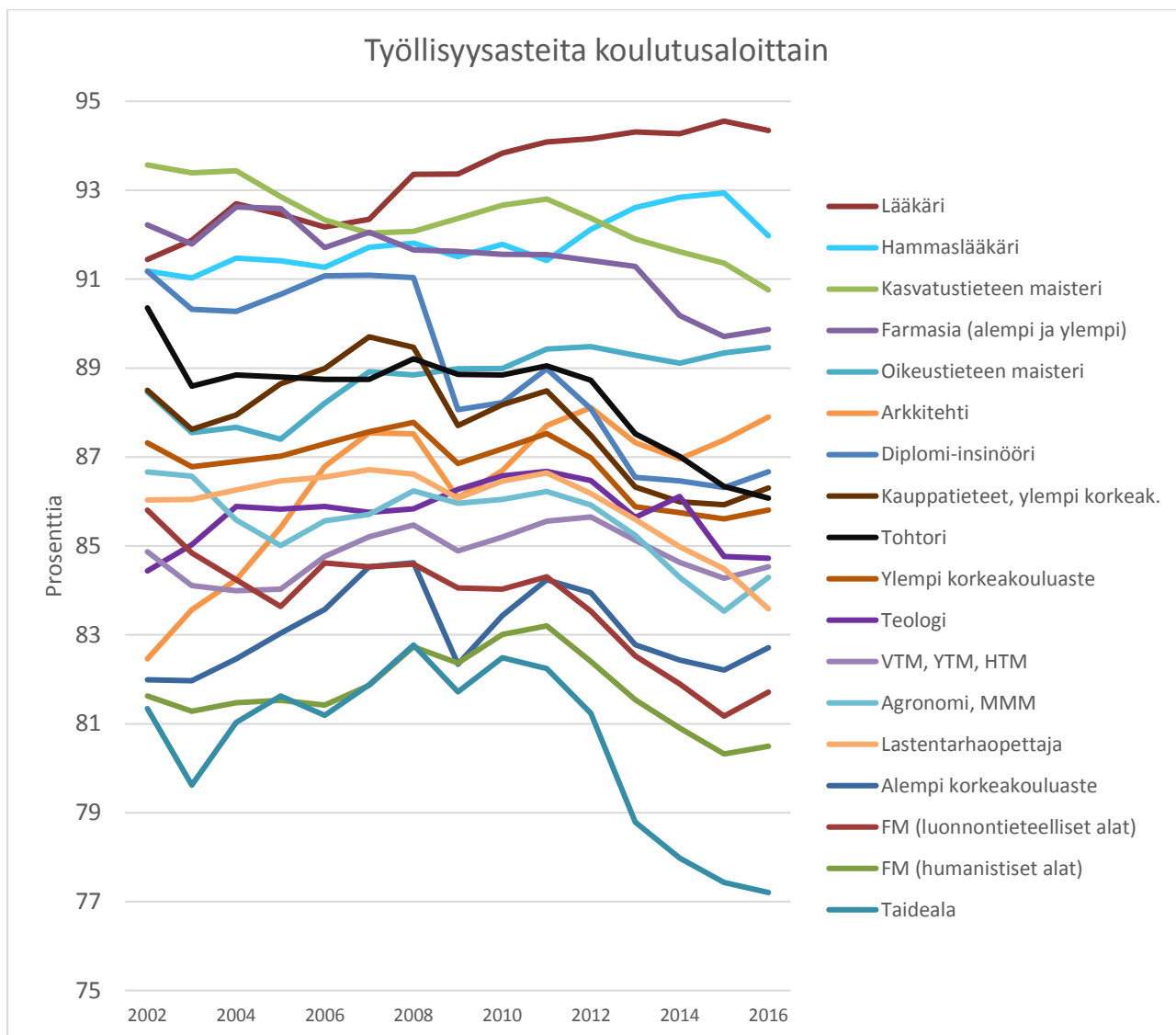
KUVA 4. TYÖVOIMAN MÄÄRÄ KORKEAKOULUTETTUIJEN ERI KOULUTUSALOILLA 2002-2016. LÄHDE: TILASTOKESKUS, KOULUTUSREKISTERI

Työllisyysaste korkeakoulutetuilla on merkittävästi parempi kuin matalamman tason koulutuksen suorittaneilla. Siinä missä pelkän perusasteen suorittaneiden työllisyysaste jää selvästi 50 prosentin alapuolelle, on korkeakoulutettujen koulutusaloilla työllisyysaste yleisesti 75 prosentin yläpuolella. Joillakin aloilla (lääkärit) hätyytellään 95 prosentin rajaa. Keskiasteen työllisyys noudattelee koko työväestön työllisyysastetta.

KUVA 5. TYÖLLISYYSASTE KOULUTUSTASON MUKAAN, 18-64-VUOTIAAT, % LÄHDE: TILASTOKESKUS

Jos tarkastellaan pelkästään korkeakoulutettujen työllisyyttä, havaitaan merkittäviä eroja työllisyysasteiden kehityksessä. Korkeakoulutettujen työllisyys kääntyi finanssikriisin alettua joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta laskusuuntaan vuoden 2008 jälkeen. Pudotus työllisyydessä oli lyhyessä ajassa varsin raju varsinkin teknisillä ja kauppatieteellisillä aloilla, jotka kärsivät eniten vientiteollisuuden nopeasta supistumisesta. Työllisyyden lasku jatkui pienen nousupyrähdysen jälkeen jälleen vuodesta 2012 alkaen ja kääntyi noususuuntaan vuodesta 2016 alkaen.

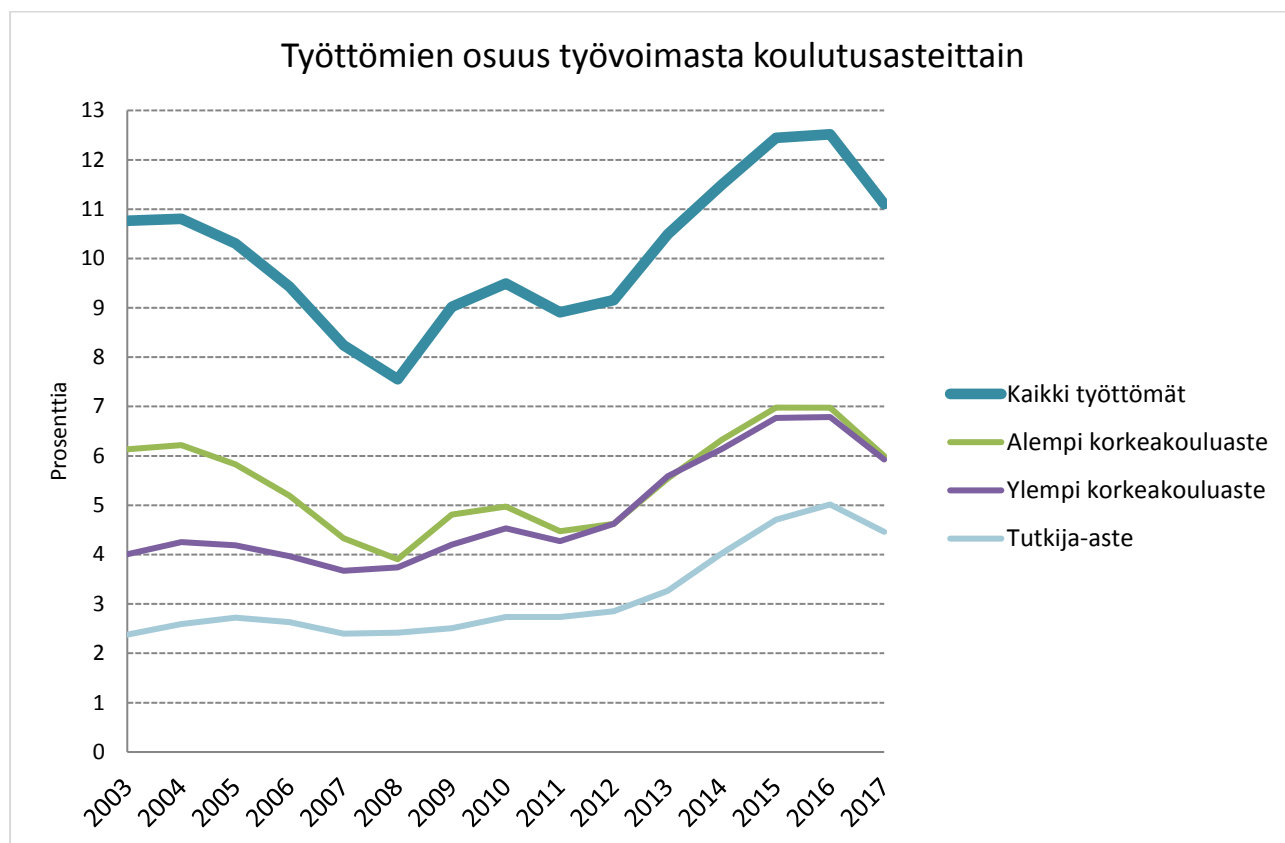
KUVA 6. TYÖLLISYYSASTEET ERÄILLÄ KORKEAKOULUTETTUIJEN KOULUTUSALOILLA 18–64 -VUOTIAAT, 2002–2016.

LÄHDE: TILASTOKESKUS, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO

Korkeasti koulutettujen työurat ovat pidempiä ja myös työuran aikaiset ansiot ovat paremmat kuin alemmilla koulutusasteilla (Talouspolitiikan arviointineuvoston raportti 2017; Myrskylä 2017). Vuoden 2014 työllisyysasteiden perusteella laskettu työvuosien odotearvojen välinen ero peruskoulutuksen varassa olevien ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneen välillä oli reilusti yli 10 vuotta. (Myrskylä 2017). Eri koulutusasteiden vuoden 2014 työllisyysasteiden perusteella laskettu työvuosien odotearvojen välinen ero peruskoulutuksen varassa olevan naisen ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneen naisen välillä oli peräti 16 vuotta. Miesten työuran odotearvojen ero samassa vertailussa oli sekin erittäin korkea: 13 vuotta. (Myrskylä 2017).

Työllisyyden kääntopuoli on työttömyys. Korkeakoulutetut ovat keskimäärin merkittävästi paremmassa asemassa vähemmän koulutettuihin nähden sekä työllisyydellä että työttömyydellä mitattuna, vaikkakin myös korkeakoulutettujen työttömien määrä kasvoi erittäin paljon finanssikriisistä alkaneen taantuman ja talouden matalasuhdanteen aikana. Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneiden joukossa työttömyysaste on nykyään vähän yli puolet koko työvoiman työttömyysasteesta. Vuosituhannen alun paikkeilla tämän joukon työttömyysaste oli selvästi alle puolet koko työvoiman työttömyysasteesta ja 1990-

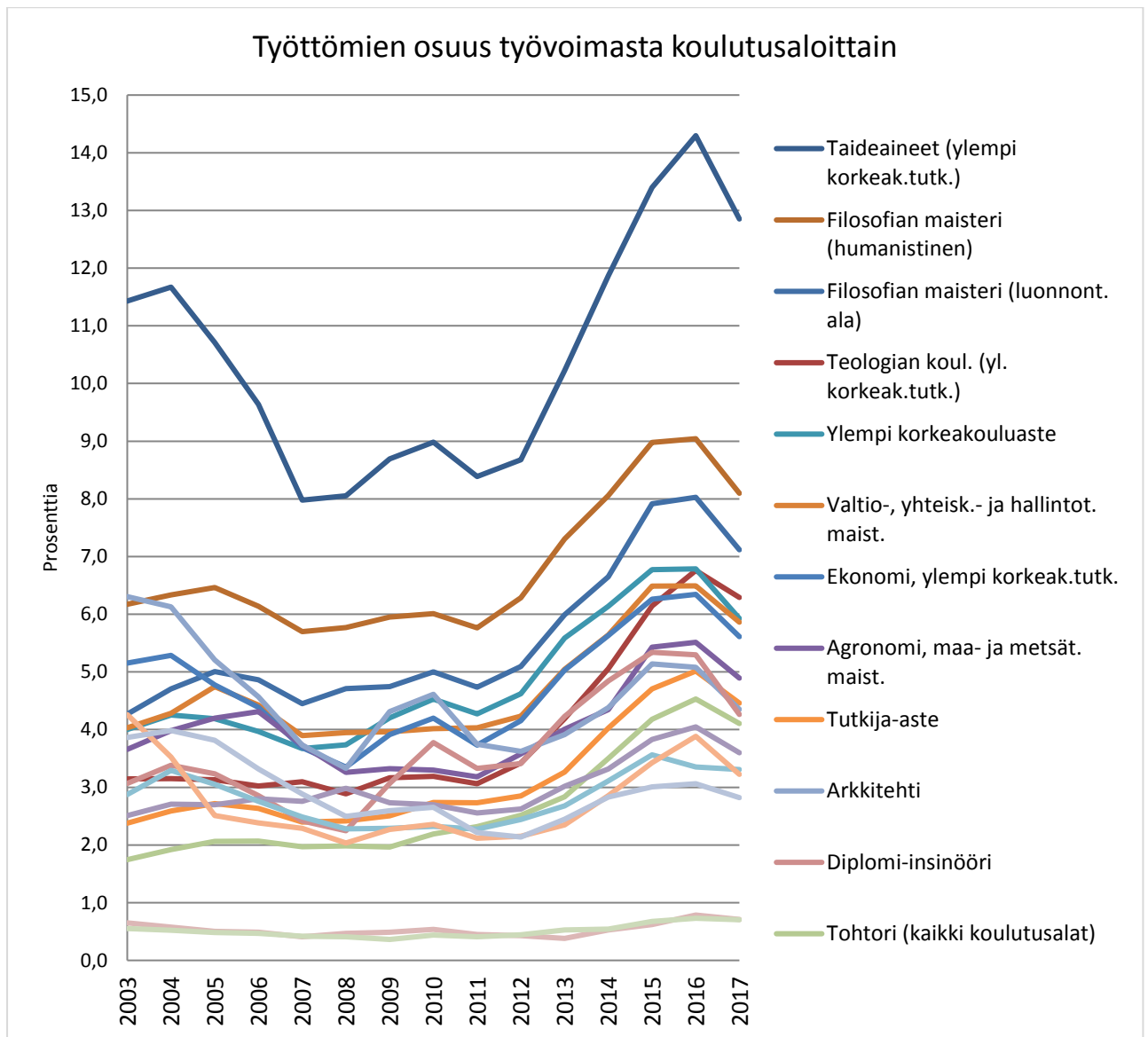
luvun alkupuolella työttömyysasteiden suhde oli kolmanneksen luokkaa. Työttömyysriskien ero eri koulutusasteiden välillä on siis kaventunut vuosikymmenten aikana.

KUVA 7. TYÖTTÖMIEN OSUUS TYÖVOIMASTA ERI KOULUTUSASTEILLA 2003 - 2017, % LÄHTEET: TILASTOKESKUS, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO SEKÄ TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ, TYÖNVÄLITYSTILASTO. 12KK KESKIARVO TYÖTTÖMIEN TYÖHAKIJOIDEN MÄÄRÄSTÄ. LASKELMA: AKAVA.

Korkeakoulutettujen alakohtaiset työttömyysasteet eroavat toisistaan merkittävästi, mutta muutoksen suunta on pääsääntöisesti sama eri aloilla. Laskusuhdanteessa työttömien määrä kasvaa ja noususuhdanteessa pienenee. Toki on myös aloja, jotka näyttävät olleen kohtuullisen immuuneja talouden suhdannevaihteluille. Finanssikriisin aiheuttama kasvu työttömyydessä näkyi nopeiten teknis-taloudellisilla aloilla. Työttömyysasteiden tasoissa on pysyviä ja merkittäviä eroja, joita voidaanakin pitää rakenteellisina ja ainakin osittain johtuvan esimerkiksi koulutettujen määrästä suhteessa toteutuneeseen työvoiman kysyntään eri aloilla.

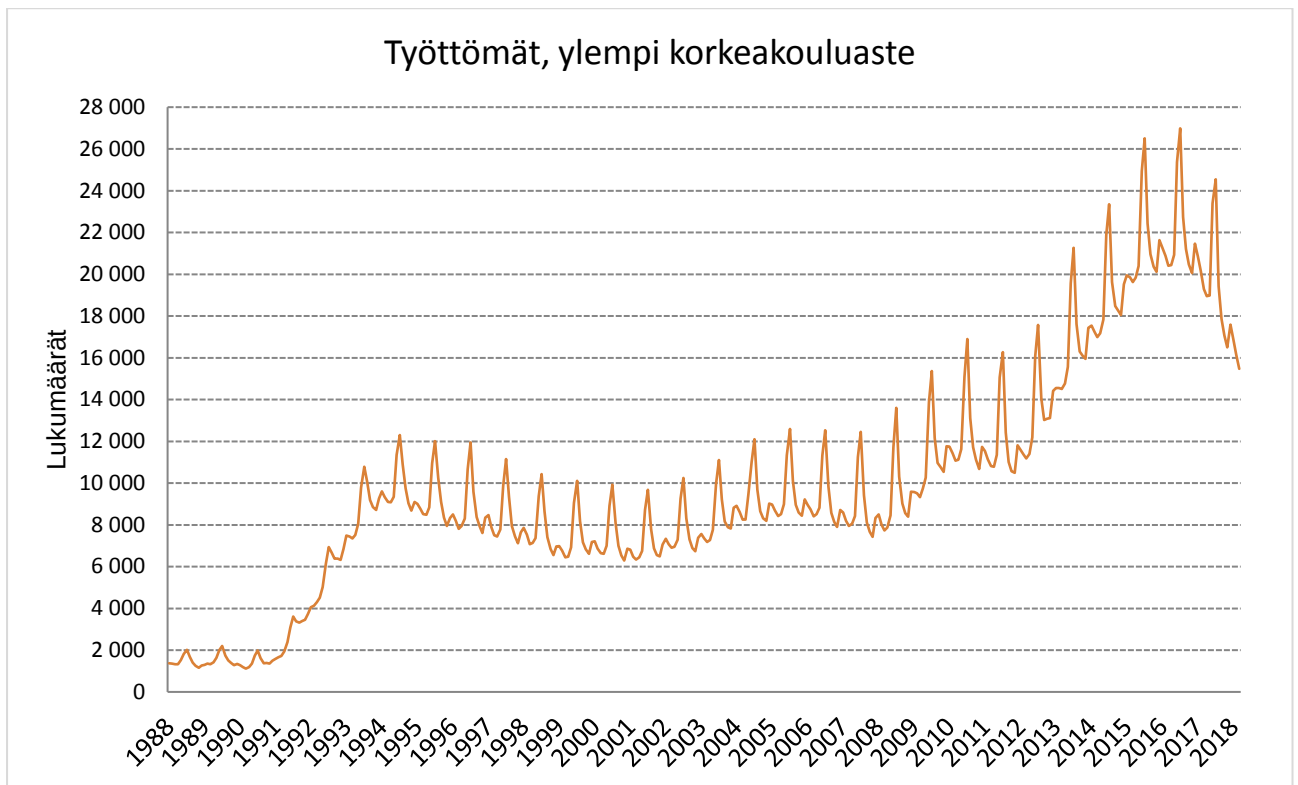
Huomionarvoista on, että koulutusalojen keskinäiset suhteelliset erot ovat pysyneet melko vakaina pitkällä aikavälillä, kun tarkastellaan työttömien osuutta työvoimasta. Esimerkiksi taidealojen maistereiden työttömyys on ollut koko 2000-luvun korkeampi kuin esimerkiksi humanistisen alan tai luonnontieteiden filosofian maistereiden. Lääkäreiden ja hammaslääkäreiden suhteellinen työttömyys on ollut koko 2000-luvun alhaisempaa kuin muilla koulutusaloilla. Poikkeuksiakin toki on. Esimerkiksi teologian maistereiden suhteellinen työttömyys oli 2000-luvun alussa samalla tasolla kuin diplomi-insinöörien tai oikeustieteen kandidaattien ja maistereiden, finanssikriisin jälkeen työttömien teologien osuus nousi 3 prosentista 7 prosenttiin.

KUVA 8. TYÖTTÖMIEN OSUUS TYÖVOIMASTA ERÄILLÄ KORKEAKOULUTETTUIEN KOULUTUSALOILLA 2003-2017.

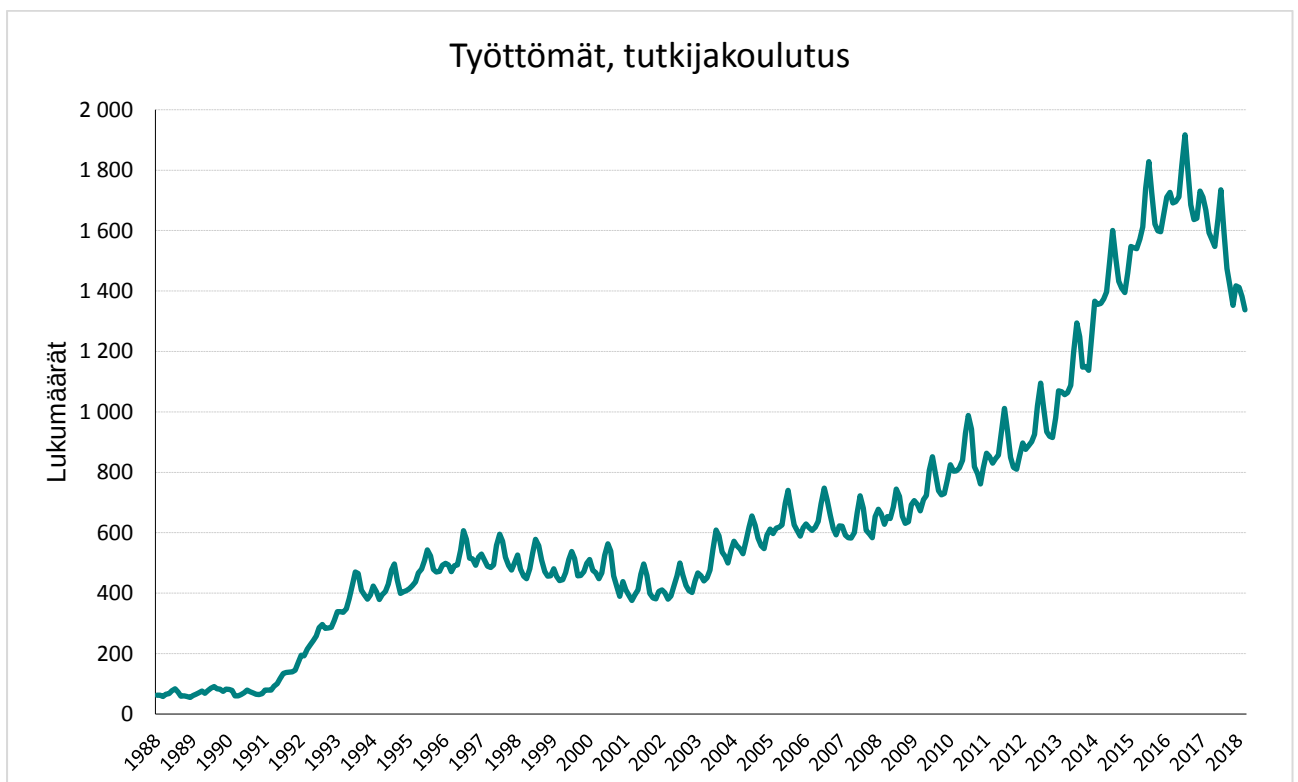
LÄHTEET: TILASTOKESKUS, TYÖSSÄKÄYNTITILASTO SEKÄ TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ, TYÖNVÄLITYSTILASTO. 12KK KESKIMÄÄRÄ TYÖTTÖMIEN TYÖHAKIJOIDEN MÄÄRÄSTÄ. LASKELMA: AKAVA.

Työttömien korkeakoulutettujen määrä on kasvanut reilusti vuosikymmenten aikana. Seuraavalla sivulla olevassa kuviossa on ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömien määrä, jossa näkyy myös korkeakoulutettujen työttömyyden voimakas kausivaihtelu eli lähinnä kesäkuukausina kasvava työttömyys. Kuten nähdään, niin ennen 1990-luvun suurta lamaa ei korkeakoulutettuja ollut työttömänä juuri lainkaan.

KUVA 9. TYÖTTÖMÄT, YLEMPI KORKEAKOULUASTE 1/1988 - 3/2018. LÄHDE: TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ, TYÖNVÄLITYSTILASTO.

Myös tutkija-asteen suorittaneiden työttömien määrä on kasvanut huomattavasti vuosikymmenten aikana.

KUVA 10. TYÖTTÖMÄT, TUTKIJA-ASTE, 1/1988 - 3/2018 LÄHDE: TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ, TYÖNVÄLITYSTILASTO.

Maistereiden uraseuranta 2017

Maistereiden uraseurannan 2017 kohdejoukkona olivat vuonna 2012 ylemmän korkeakoulututkinnon tai ns. päättävän alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet. Kohdejoukkoon kuului yhteensä 14488 valmistunutta, joista yhteystiedot saatiin 13 800:lle. Kyselyyn vastasi yhteensä 5 439 eli vastausprosentiksi muodostui **38 %**. Yliopistojen vastausprosentit vaihtelivat 29 % (TaiY) ja 40 % (SHH, HY, JY, TTY) välillä. Vastausprosentit sijoittuivat varsin tasaisesti välille 34 %–40 %, alhaisinta lukuun ottamatta. (TAULUKKO 1)

Koulutusaloittain vastausaktiivisuus oli myös varsin tasaista. Vastauksia kertyi suhteessa eniten luonnontieteistä (44 %) ja vähiten tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen (ICT) alalta (31 %). Muut alat asettuivat välille 33 %–40 %. (TAULUKKO 2)

TAULUKKO 1. VASTAUSAKTIIVISUUS YLIOPISTOITTAIN

	VALMISTUNEITA	VASTAUKSIA	VASTAUSPROSENTTI
AALTO-YLIOPISTO	1 519	532	35 %
HANKEN SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN	255	102	40 %
HELSINGIN YLIOPISTO	2 779	1 109	40 %
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO	1 437	542	38 %
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO	1 410	560	40 %
LAPPEENRANNAN TEKNILLINEN YLIOPISTO	588	225	38 %
LAPIN YLIOPISTO	474	177	37 %
OULUN YLIOPISTO	1 356	470	35 %
TAIDEYLIOPISTO	258	76	29 %
TAMPEREEN YLIOPISTO	1 261	452	36 %
TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO	698	276	40 %
TURUN YLIOPISTO	1 570	613	39 %
VAASAN YLIOPISTO	415	146	35 %
ÅBO AKADEMI	468	159	34 %
YHTEENSÄ	14 488	5 439	38 %

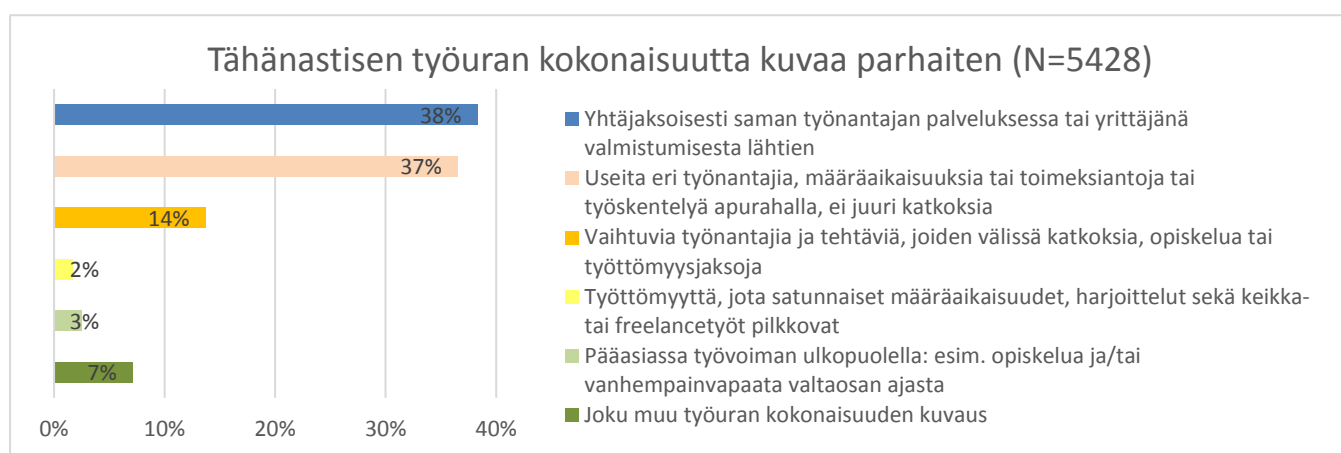
TAULUKKO 2. VASTAUSAKTIIVISUUS KOULUTUSALOITTAIN (TASO 1)

	VALMISTUNEITA	VASTAUKSIA	VASTAUSPROSENTTI
LUONNONTIETEET	1 176	515	44 %
KASVATUSALAT	1 849	741	40 %
HUMANISTISET JA TAIDEALAT	2 555	1 023	40 %
YHTEISKUNNALLISET ALAT	1 865	742	40 %
TEKNIKAN ALAT	1 976	763	39 %
MAA- JA METSÄTALOUSALAT	285	104	36 %
PALVELUALAT	147	50	34 %
TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT	1 478	491	33 %
KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET	2 288	756	33 %
TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)	829	254	31 %
YHTEENSÄ	14 488	5 439	38 %

Tässä raportissa kaikki yksittäisiä koulutusaloja koskevat tarkastelut sisältävät vähintään kymmenen vastausta käsittävät alat. Jos vastauksia on alle kymmenen, tehdään tarkastelu ylemmällä tasolla.

Suurin osa työllistynyt valmistumisen jälkeisellä uralla hyvin

Ensimmäisen viiden vuoden aikana valmistumisesta korkeakoulutetuilla on monenlaisia urapolkuja. Suurin osa on joka tapauksessa kyennyt työllistymään hyvin. Korkeakoulututkinto on viiden vuoden aikavälillä kyennyt turvaamaan 75 % työllistymisen juuri ilman katkoksia. Neljänneksellä urapolku on ollut katkonaisempi, mutta myös heistä puolet on ollut pääosin töissä, joiden välissä on ollut jonkin verran katkoksia. Pääasiassa työttömänä tai muuten työvoiman ulkopuolella on ollut 5 %. (KUVA 11)

KUVA 11. MIKÄ SEURAAVISTA LUONNEHTII PARHAITEN TÄHÄNASTISEN TYÖURASI KOKONAISUUTTA?

Yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa tai yrittäjänä on työskennellyt kaikista vastaajista reilu kolmannes. Työskentely samalla työnantajalla on tyypillisintä tekniikan aloilla ja terveystieteissä: mm. rakentamisen ja rakennustekniikan, mekaniikan ja metallialan ja sähkö- ja energia-alan valmistuneista yli puolet on työllistynyt yhden työnantajan palvelukseen. (TAULUKKO 3)

Reilu kolmannes, eli lähes yhtä moni, on työskennellyt lähes katkoksitta, mutta usean eri työnantajan palveluksessa. Tyypillisintä tämä on lääketieteen aloilla: lääketieteessä 78 %, eläinlääketieteessä 71 % ja hammaslääketieteessä 63 %. (TAULUKKO 3)

Vaihtuvia työnantajia ja tehtäviä, joiden välissä katkoksia luonnehtii useimmin kuvataiteen (43 %), metsätalouden (32 %) ja kirjallisuuden ja kielitieteen valmistuneita (31 %). (TAULUKKO 3)

Pahimmin työttömyyden kokeneet ovat valmistumisensa jälkeen olleet filosofiasta ja etiikasta (17 %), historiasta ja arkeologiasta (7 %) sekä kemiasta valmistuneet (6 %). Heillä työttömyysjaksoja ovat pilkkoneet satunnaiset työsuhteet. (TAULUKKO 3)

TAULUKKO 3. POIMINTOJA TYÖURAN KOKONAISUUDESTA TARKEMMAN KOULUTUSALAN MUKAAN.

YHTÄJAKSOISESTI SAMAN TYÖNANTAJAN PALVELUKSESSA TAI YRITTÄJÄNÄ VALMISTUMISESTA LÄHTIEN • RAKENTAMINEN JA RAKENNUSSUUNNITTELU, 59 % • TERVEYSTIETEET, 59 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 54 % • SÄHKÖ JA ENERGIA, 52 % • KEMIAN TEKNIikka JA PROSESSIT, 52 %	USEITA ERI TYÖNANTAJIA, MÄÄRÄAIKAISUUKSIA TAI TOIMEKSIANTOJA TAI TYÖSKENTELYÄ APURAHALLA, EI JUURI KATKOKSIA • LÄÄKETIEDE, 78 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 71 % • SUUN TERVEYDENHUOLTO, 63 % • FILOSOFIA JA ETIIKKA 56 % • MATKAILU, TURISMI JA VAPAA-AIKA, 50 %
VAIHTUVIA TYÖNANTAJIA JA TEHTÄVIÄ, JOIDEN VÄLISÄ KATKOKSIA, OPISKELUA TAI TYÖTTÖMYYSJAKSOJA • KUVATAITEET, 43 % • METSÄTALOUS, 32 % • KIRJALLISUUS JA KIELITIEDE, 31 % • BIOLOGIA, 31 %	TYÖTTÖMYYYTÄ, JOTA SATUNNAISET MÄÄRÄAIKAISUUDET, HARJOITTELU SEKÄ KEIKKA- TAI FREELANCETYÖT PILKKOVAT • FILOSOFIA JA ETIIKKA, 17 % • HISTORIA JA ARKEOLOGIA, 7 % • KEMIA, 6 %

Työmarkkinatilanne syksyllä 2017

Kyselyn vastaushetkellä syksyllä 2017 liki kaksi kolmasosaa vastaajista ilmoitti olevansa vakituudessa kokopäivätyössä. Määräaikaisessa työsuhteessa oli joka kuudes ja työttömänä 3 % vastaajista. (TAULUKKO 4). Kokonaisuutena työssä oli kaikista vastanneista 92 % ja työttömänä 3 % (LIITE 3)

TAULUKKO 4. TYÖMARKKINATILANNE SYKSYLLÄ 2017

VAKITUINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	63 %	USEITA RINNAKKAISIA TYÖSUHTEITA (TYÖSKENTELY VEROKORTILLA)	1 %
MÄÄRÄAIKAINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	16 %	TYÖSKENTELY APURAHALLA	1 %
PERHEVAPAA (TYÖSUHTEESTA)	5 %	MUU TILANNE	1 %
ITSENÄINEN YRITTÄJÄ/ AMMATINHARJOITTAJA/ FREELANCER (OMA Y-TUNNUS)	3 %	TYÖLLISTETTY/TYÖHARJOITTELU	<1 %
OSA-AIKATYÖ	3 %	TYÖVOIMAKOULUTUS TAI VASTAAVA	<1 %
TYÖTÖN TYÖNHAKIJA	3 %	TYÖVOIMAN ULKOPUOLELLA (ASEVELVOLLISUUS TMS.)	<1 %
PÄÄTOIMINEN OPISKELU (JOHTAA TUTKINTOON TAI ARVOSANAAN)	2 %		
PERHEVAPAA (EI TYÖSUHDETTA)	2 %	YHTEENSÄ	5432

Vakituinen kokopäivätyö on tyypillisin kaikilla koulutusaloilla. Useimmin vakituudessa työsuhteessa ovat tekniikan alalta, kauppa- hallinto- ja oikeustieteistä ja ICT-aloilta valmistuneet. Määräaikaiset työsuhteet ovat yleisimpiä terveys- ja hyvinvointialoilla ja erityisesti lääketieteessä. Myös biologeista ja kuvataiteilijoista noin joka kolmas on määräaikaisessa kokopäivätyössä. Yrittäjiä on useimmin maa- ja metsätalousaloilla, erityisesti viljan ja karjan tuotannossa. Työttömiä työnhakijoita on hieman muita aloja enemmän humanistisilla ja taidealoilla sekä luonnontieteissä (5 %). (TAULUKOT 5 JA 6)

TAULUKKO 5. TYÖMARKKINATILANNE SYKSYLLÄ 2017 KOULUTUSALOITTAIN

	VAKITUINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	MÄÄRÄAIKAINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	ITSENÄINEN YRITTÄJÄ / AMM.HARJOITTAJA/FREELANCER	TYÖTÖN TYÖNHAKIJA
HUMANISTISET JA TAIDEALAT	48 %	21 %	4 %	5 %
KASVATUSALAT	61 %	16 %	1 %	3 %
KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET	78 %	8 %	3 %	1 %
LUONNONTIETEET	44 %	26 %	1 %	5 %
MAA- JA METSÄTALOUSALAT	55 %	13 %	6 %	2 %
PALVELUALAT	72 %	14 %	4 %	2 %
TEKNIKAN ALAT	84 %	6 %	2 %	2 %
TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT	55 %	23 %	3 %	0 %
TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)	78 %	10 %	3 %	1 %
YHTEISKUNNALLISET ALAT	63 %	16 %	2 %	2 %

TAULUKKO 6. POIMINTOJA SYKSYN 2017 TYÖMARKKINATILANTEESTA

USEIMMIN VAKITUISESSA KOKOPÄIVÄTYÖSSÄ: • MATERIAALITEKNIikka, 100 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 91 % • ELEKTRONIikka JA AUTOMATIikka, 90 % • RAKENTAMINEN JA RAKENNUSSUUNNITTELU, 86 % • TUOTANTO- JA PROSESSITEKNIikka, 86 %	USEIMMIN MÄÄRÄAIKAISESSA KOKOPÄIVÄTYÖSSÄ: • LÄÄKETIEDE, 43 % • BIOLOGIA, 35 % • KUVATAITEET, 32 % • BIOKEMIA, 30 % • MATKAILU, TURISMI JA VAPAA-AIKA, 30 %
USEIMMIN YRITTÄJÄNÄ: • VILJAN JA KARJAN TUOTANTO, 17 % • TAIDEALAT, 10 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 10 % • MUSIIKKI JA ESITTÄVÄT TAITEET, 10 % • KUVATAITEET, 9 %	USEIMMIN TYÖTTÖMÄNÄ TYÖNHAKIJANA: • FILOSOFIA JA ETIIKKA, 11 % • MATKAILU, TURISMI JA VAPAA-AIKA, 10 % • BIOLOGIA, 10 % • KUVATAITEET, 9 %

Nykyinen päätyönantaja

Valmistuneet sijoittuvat työelämän sektoreille monipuolisesti. Erityisesti professioaloilla on työnantajien suhteen selkeitä painotuksia, mutta useilla aloilla valmistuneet ovat työllistyneet monenlaisiin organisaatioihin. (TAULUKKO 7)

TAULUKKO 7. NYKYINEN PÄÄTYÖNANTAJA

KUNTA TAI KUNTAYHTYMÄ	31 %
SUURI YRITYS (250 TYÖNTEKIJÄÄ TAI ENEMMÄN)	24 %
PIENI TAI KESKISUURI YRITYS (ALLE 250 TYÖNTEK.)	17 %
YLIOPISTO	8 %
VALTIO	7 %
JÄRJESTÖ, SÄÄTIÖ TAI VASTAAVA	6 %
OMA YRITYS/TYÖLLISTÄÄ ITSE ITSENSÄ	3 %
MUU PÄÄTYÖNANTAJA	3 %
AMMATTIKORKEAKOULU	2 %
YHTEENSÄ	5252

Lääkärit ja opettajat työskentelevät tyypillisimmin kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa. Valtiolla työllistyvät useimmin oikeustieteistä, tilastotieteestä tai valtiotieteistä valmistuneet. Tekniikan alan tai kauppa- ja hallintotieteiden valmistuneet työskentelevät useimmin suuryrityksissä. Luonnontieteissä, maa- ja metsätalousaloilla sekä yhteiskuntatieteissä sijoittuminen on monipuolista, eikä mikään työnantajatyyppeä ylitä kolmannelta. (TAULUKKO 8)

TAULUKKO 8. POIMINTOJA NYKYISISTÄ PÄÄTYÖNANTAJISTA TARKEMMAN KOULUTUSALAN MUKAAN. TARKASTELUSSA VÄH. 10 VAST. KOULUTUSALAT.

USEIMMIN KUNNALLA TAI KUNTAYHTYMÄSSÄ: - KASVATUSALAT, 74 % - PALVELUALAT, 59 % - TERVEYS- JA HOITOALAT, 55 %	USEIMMIN VALTIOLLA: - OIKEUSTIETEET, 38 % - TILASTOTIEDE, 32 % - VALTIOTIETEET, 29 %
USEIMMIN SUURYRITYKSISSÄ: - TEKNIIKAN ALAT, 53 % - KAUPPA- JA HALLINTOTIETEET, 52 % - TIETOJENKÄSITTELY, TIETOLIIKENNE (ICT), 46 %	USEIMMIN MONIPUOLISESTI, MIKÄÄN SEKTORI EI YLI 1/3: - LUONNONTIETEET - MAA- JA METSÄTALOUSALAT - YHTEISKUNTATIETEET

Nykyisen työn pääasiallinen luonne

Opetus- tai kasvatustehtävissä työskentelee vastausten perusteella vajaa neljännes (TAULUKKO 9). Suoranaisesti kasvatusalalta valmistuneista vastaajista näissä tehtävissä on 75 %, mutta yli puolet myös matematiikasta, urheilusta ja liikunnasta tai kirjallisuudesta ja kielitieteestä valmistuneista.

TAULUKKO 9. NYKYISEN TYÖN PÄÄASIALLINEN LUONNE.

OPETUS TAI KASVATUS	22 %	TOIMISTOTEHTÄVÄT	4 %
SUUNNITTELU-, KEHITYS- TAI HALLINTOTEHTÄVÄT	17 %	RAHOITUKSEN JA TALOUSHALLINNON TEHTÄVÄT	4 %
ASIAKASTYÖ/ POTILASTYÖ	12 %	VIESTINTÄ- JA MEDIATYÖ	3 %
TUTKIMUS	10 %	LAINOPILLINEN TYÖ	3 %
JOHTO- JA ESIMIESTEHTÄVÄT	9 %	TAITEELLINEN TYÖ	1 %
KONSULTOINTI TAI KOULUTUS	6 %	KIRKOLLINEN TYÖ	1 %
MUU TYÖN LUONNE	4 %		
MARKKINOINTI JA MYynti	4 %	YHTEENSÄ	5182

Toiseksi yleisin työn luonne valmistuneilla on suunnittelu- kehitys- tai hallintotehtävät. Tämä on tyypillisin työn luonne erityisesti tekniikan alalla. Elektroniikan ja automatiikan kohdalla jopa 60 % ja arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun valmistuneista puolet toimii näissä tehtävissä. (TAULUKOT 9 JA 10)

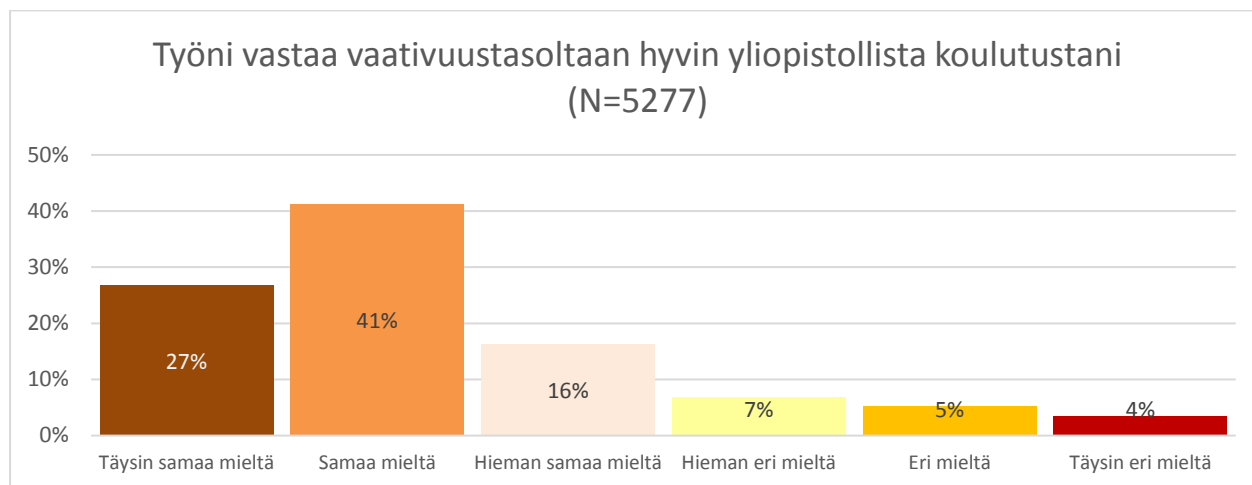
Asiakas- ja potilastyössä työskentelevät useimmin lääketieteistä, psykologiasta ja farmasiasta valmistuneet ja tutkimuksessa biokemistit sekä tilastotieteilijät. Johto- ja esimiestehtäviin ovat useimmin edenneet terveystieteistä tai materiaalitekniikasta valmistuneet. Viestintätehtävissä työskentelevät paitsi viestintätieteistä, usein myös filosofiasta ja etiikasta valmistuneet. (TAULUKKO 10)

TAULUKKO 10. POIMINTOJA NYKYISEN TYÖN PÄÄASIALLISESTA LUONTEESTA. TARKASTELUSSA VÄH. 10 VASTAUKSEN TARKEMMAT KOULUTUSALAT.

USEIMMIN OPETUS TAI KASVATUSTEHTÄVISSÄ: - KASVATUSALAT, 75 % - MATEMATIIKKA, 63 % - URHEILU JA LIIKUNTA, 62 % - KIRJALLISUUS JA KIELITIEDE, 57 %	USEIMMIN SUUNNITTELU- KEHITYS- TAI HALLINTOTEHTÄVISSÄ: - ELEKTRONIIKKA JA AUTOMATIikka, 60 % - ARKKITEHTUURI JA KAUPUNKISUUNNITTELU, 52 % - MEKANIikka JA METALLIALA, 47 % - TIETOJENKÄSITTELY- JA TIETOLIikenne (ICT), 46 %
USEIMMIN ASIAKAS-/POTILASTYÖSSÄ: - LÄÄKETIEDE, 95 % - SUUN TERVEYDENHUOLTO, 88 % - PSYKOLOGIA, 74 % - FARMASIA, 57 %	USEIMMIN TUTKIMUKSESSA: - BIOKEMIA, 71 % - TILASTOTIEDE, 53 % - FYSIIKKA, 43 % - KEMIA, 38 %
USEIMMIN JOHTO- JA ESIMIESTEHTÄVISSÄ: - TERVEYSTIETEET, 31 % - MATERIAALITEKNIikka, 30 % - TUOTANTO- JA PROSESSITEKNIikka, 25 % - RAKENTAMINEN JA RAKENNUSSUUNNITTELU, 23 %	USEIMMIN VIESTINTÄ- JA MEDIATYÖSSÄ: - VIESTINTÄTIETEET, 52 % - FILOSOFIA JA ETIIKKA, 21 % - KIRJALLISUUS JA KIELITIEDE, 14 %

Työn vaativuustaso vastaa pääosin hyvin yliopistollista koulutusta

Nykyisen työn vaativuustaso vastaa suurimman osan vastaajista kohdalla hyvin yliopistollista koulutusta. Useimmin tätä mieltä olivat lääketieteiden aloilta ja oikeustieteistä valmistuneet, harvimminkin viljan- ja karjantuotannon alalta sekä urheilu- ja liikuntatieteistä valmistuneet. Kuitenkin myös näillä aloilla liki puolet on tätä mieltä, joten työn vaativuustason voi nähdä vastaavan koulutusta varsin hyvin. (KUVA 12)

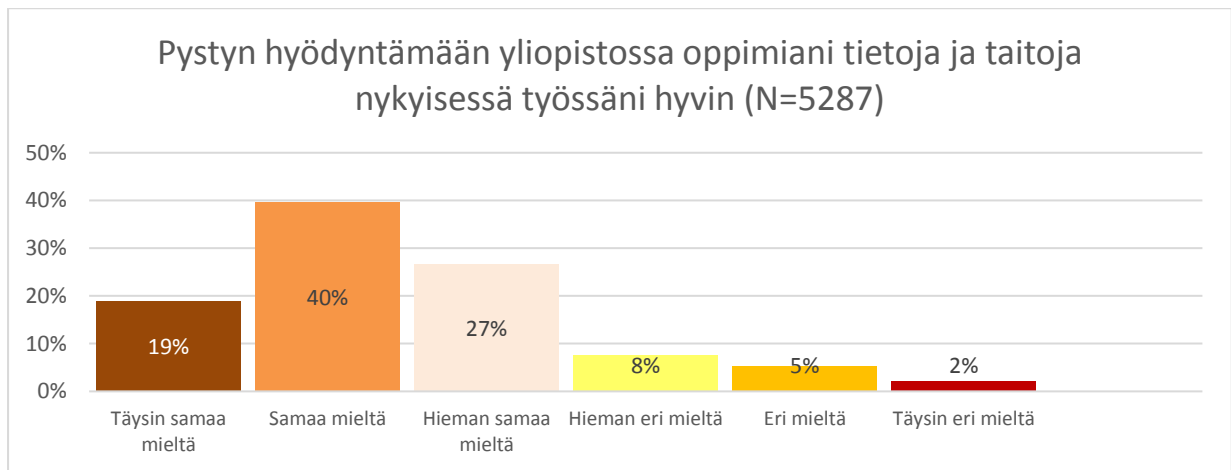

KUVA 12. NYKYISEN TYÖN VAATIVUUSTASON VASTAAVUUS.

USEIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • LÄÄKETIEDE, 93 % • OIKEUSTIETEET, 90 % • SUUN TERVEYDENHUOLTO, 89 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 86 % • KONE-, ENERGIA- JA SÄHKÖTEKNIikka, 78 %	HARVIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • VILJAN- JA KARJANTUOTANTO, 44 % • URHEILU JA LIIKUNTA, 45 % • TILASTOTIEDE, 47 % • YMPÄRISTÖTIETEET, 50 % • BIOLOGIA, 51 %
--	--

Opintojen tuomista tiedoista ja taidoista usein hyötyä nykyisessä työssä

Valtaosa pystyy vastausten mukaan myös hyödyntämään yliopistossa oppimiaan tietoja ja taitoja nykyisessä työssään hyvin. Vahvimmin tätä mieltä ovat lääketieteestä, hammaslääketieteestä ja eläinlääketieteestä valmistuneet. (KUVA 13)

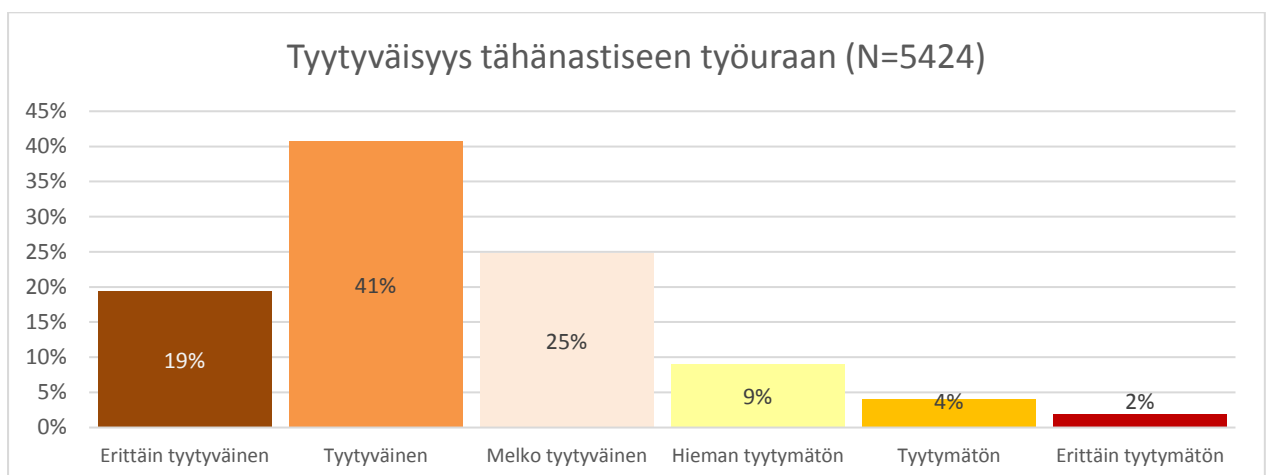
KUVA 11. YLIOPISTOSSA OPITTUJEN TIETOJEN JA TAITOJEN HYÖDYNTÄMINEN NYKYISESSÄ TYÖSSÄ.

USEIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • SUUN TERVEYDENHUOLTO, 100 % • LÄÄKETIEDE, 93 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 86 % • PSYKOLOGIA, 86 % • FYSIIKKA, 75 %	HARVIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • SOSIAALI- JA KÄYTTÄYTYMISTIEDE, 37 % • MATERIAALITEKNIikka, 40 % • MATKAILU, TURISMI, VAPAA-AIKA, 40 % • YMPÄRISTÖTIEDE, 43 % • METSÄTALOUS, 44 %
---	---

Lääketieteiden lisäksi myös psykologian ja fysiikan aloilla selvä valtaosa vastaajista on samaa mieltä. Harvimminkin tietoja ja taitoja työssään hyödyntävät sosiaali- ja käyttäytymistieteistä, materiaalityötekniikasta ja matkailun turismin ja vapaa-ajan alalta valmistuneet.

Valmistuneista suurin osa tyytyväisiä tähänastiseen työuraansa

Vastanneista 85 % koki olevansa tähänastiseen työuraansa vähintäänkin melko tyytyväisiä. Tyytyväisiä oli lähes puolet ja erittäin tyytyväisiä viidennes. Ottaen huomioon talouden yleisen tilanteen vuosina 2012-2017, tulokseen voi olla tyytyväinen. (KUVA 14)

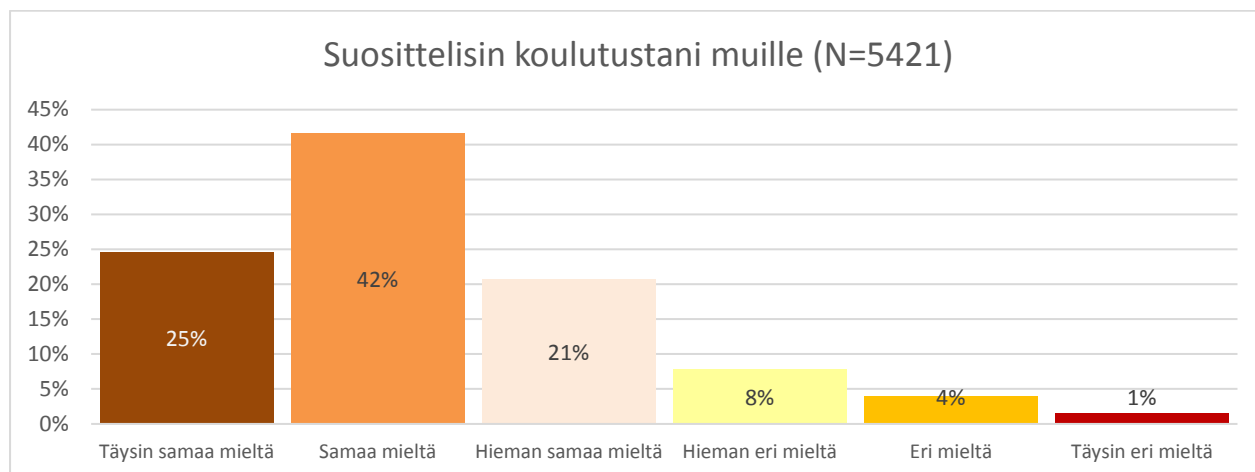
KUVA 14. TYYTYVÄISYYS TÄHÄNASTISEEN TYÖURAAAN.

USEIMMIN TYYTYVÄINEN TAI ERITTÄIN TYYTYVÄINEN: • SUUN TERVEYDENHUOLTO, 81 % • YMPÄRISTÖNSUOJELUTEKNOLOGIA, 78 % • RAKENTAMINEN JA RAKENNUSSUUNNITTELU, 78 % • LÄÄKETIEDE, 75 % • OIKEUSTIETEET, 74 %	HARVIMMIN TYYTYVÄINEN TAI ERITTÄIN TYYTYVÄINEN: • KUVATAITEET, 33 % • BIOLOGIA, 36 % • HISTORIA JA ARKEOLOGIA, 41 % • FILOSOFIA JA ETIIKKA, 41 % • LUONNONTIETEET 45 %
---	---

Useimmin työuraan tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä ovat hammaslääkärit, ympäristönsuojeluteknologian ja rakentamisen ja rakennussuunnittelun valmistuneet sekä lääkärit ja oikeustieteilijät. Harvimminkin samaa mieltä ovat kuvataiteista, biologiasta, historiasta ja arkeologiasta tai filosofiasta ja etiikasta valmistuneet.

Koulutuksen suosittelu

Vastaajista kaksi kolmasosaa suosittelisi koulutustaan myös muille. Halukkaimmat suosittelijat löytyvät lääketieteen, elektroniikan ja automatiikan, rakentamisen ja rakennussuunnittelun ja oikeustieteiden aloilta. Biologeista vajaa kolmannes ja kuvataiteen, historian ja metsätalouden opiskelijoista reilu kolmannes suosittelisi koulutustaan muille. (KUVA 15)

KUVA 15. HALUKKUUS SUOSITELLA KOULUTUSTA MUILLE.

USEIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • LÄÄKETIEDE, 93 % • ELEKTRONIIKKA JA AUTOMATIikka, 88 % • RAKENTAMINEN JA RAKENNUSSUUNNITTELU, 86 % • OIKEUSTIETEET, 84 % • URHEILU JA LIIKUNTA, 83 %	HARVIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • BIOLOGIA, 29 % • KUVATAITEET, 38 % • HISTORIA JA ARKEOLOGIA, 38 % • METSÄTALOUS, 39 % • MATKAILU, TURISMI JA VAPAA-AIKA, 40 %
---	---

Työllistymisen laatua ja tyytyväisyyttä mittaavien kysymysten vastaukset on koottu yhteen koulutusaloittain liitteeseen 1. Kokonaisuutena selvä valtaosa vastaajista on koulutukseensa laajasti ottaen tyytyväisiä. Terveys- ja hyvinvointialoilta valmistuneet ovat tyytyväisimpiä useimmin (yli 90 %). Myös muilla aloilla tyytyväisyys on korkealla tasolla. Humanistisilla ja taidealoilla sekä luonnontieteissä 70–80 % suosittelisi koulutustaan muille. (LIITE 2)

Työssä tarvittavat tiedot ja taidot ja opinnoissa kehittynyt osaaminen

Yliopisto-opintojen nähdään usein kehittäneen yksilön oppimisen, ajattelun ja teoreettisen ymmärryksen taitoja. Työssä korostuvat lisäksi yhteistyöhön ja organisointiin liittyvät taidot. Kyky oppia ja omaksua uutta sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus ovat kehittyneet hyvin opinnoissa ja tärkeitä myös työssä. (KUVA 16)

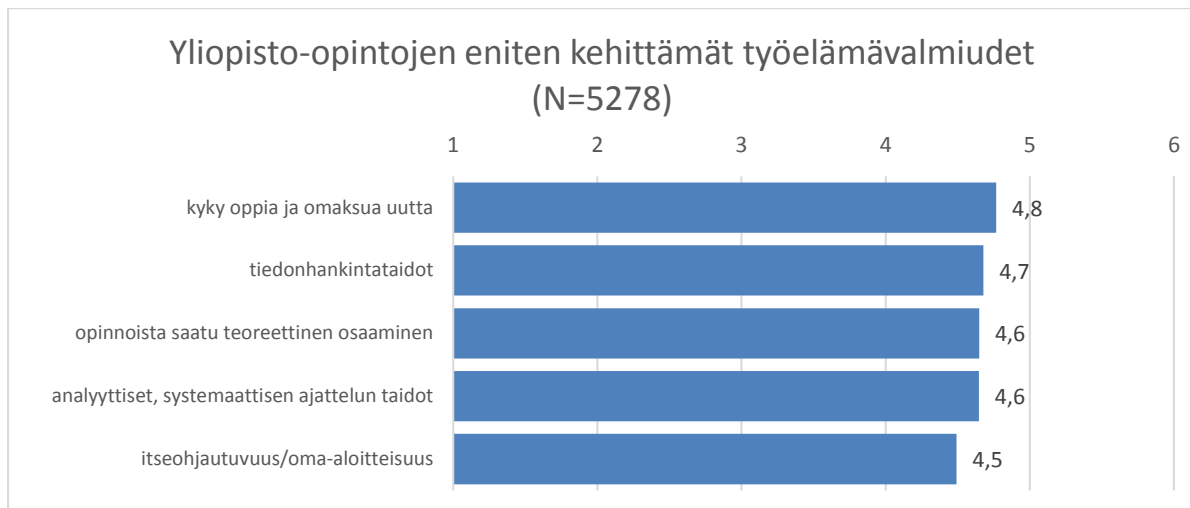
Työelämän eri aloilla on omat erityistarpeensa, mutta alasta riippumatta pohjimmaiset osaamistarpeet korkeakoulutetuille näyttäytyvät varsin yhteneväisinä. Kyky oppia uutta, itseohjautuvuus, yhteistyö- ja ongelmanratkaisutaidot ilmenevät lähes kaikilla aloilla tärkeimpien taitojen joukossa. Alan spesifit taidot ovat tärkeitä, mutta niiden jalustana toimivat yleiset työelämän taidot.

Asteikko: 1=ei lainkaan tärkeä, 2=vain vähän merkitystä, 3=jonkin verran tärkeä, 4=melko tärkeä, 5=tärkeä, 6=erittäin tärkeä

KUVA 16. TÄRKEIMMÄT TIEDOT JA TAIDOT NYKYISESSÄ TYÖSSÄ.

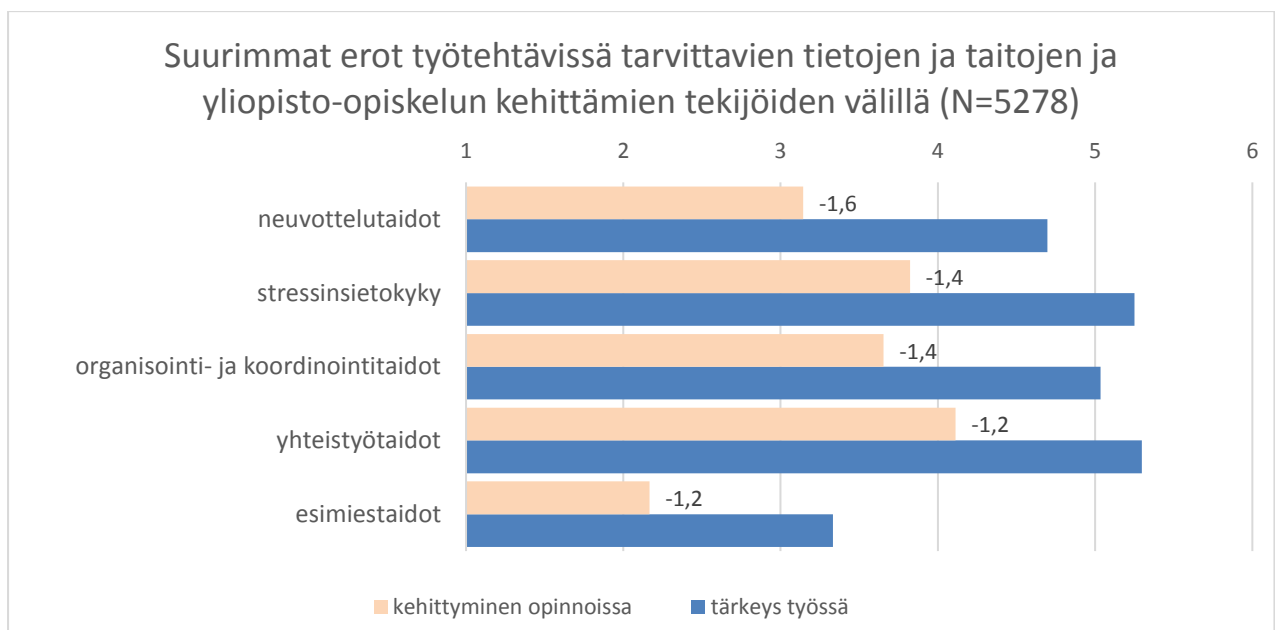
Yliopisto-opintojen myötä saaduissa taidoissa näkyvät erityisesti kykyä oppia ja omaksua uutta, tiedonhankintataidot, teoreettinen osaaminen, analyyttisen systemaattisen ajattelun taidot sekä itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus. Yliopistokoulutuksen tuomissa taidoissa ilmenee samoja tekijöitä kuin työelämätarpeissa. Pääpaino on kuitenkin vahvemmin yksilötaidoissa. (KUVA 17)

Asteikko: 1=ei lainkaan, 2=vain vähän, 3=jonkin verran, 4=melko paljon, 5=paljon, 6=erittäin paljon

KUVA 12. ENITEN YLIOPISTO-OPINNOISSA KEHITTYNEET TIEDOT JA TAIDOT.

Suurimmat erot yliopistokoulutuksen tuottamassa osaamisessa ja työelämätarpeiden välillä ilmenevät neuvottelutaidoissa, stressinsietokyvyssä, organisointi- ja koordinoitaitoissa, yhteistyötaidoissa sekä esimiestäidoissa. Näiden taitojen tärkeys on nykyisessä työssä selvästi suurempi kuin niiden kehittyminen yliopisto-opinnoissa. (KUVA 18)

KUVA 13. MERKITTÄVIMMÄT EROT TAIDOIDEN KEHITTYMISESSÄ YLIOPISTO-OPINNOISSA JA SAMOJEN TAIDOIDEN TÄRKEYDESSÄ NYKYISESSÄ TYÖSSÄ.

Edellä kuvatut taidot ovat varsin yleisiä työelämän tarpeita, eikä eri alojen välillä esiinny suuria eroja näiden tekijöiden tärkeydestä. Sen sijaan taitojen kehitymisessä yliopisto-opinnoissa ilmenee joitakin eroja.

Neuvottelutaitojen ja yhteistyötaitojen osalta kasvatusaloilta ja kauppa- sekä hallintotieteistä valmistuneet ovat muita tyytyväisempiä tutkinnon antamiin taitoihin. Eläinlääketieteestä valmistuneet ovat puolestaan muita selvästi tyytyväisempiä stressinsietokyvyn kehittymiseen

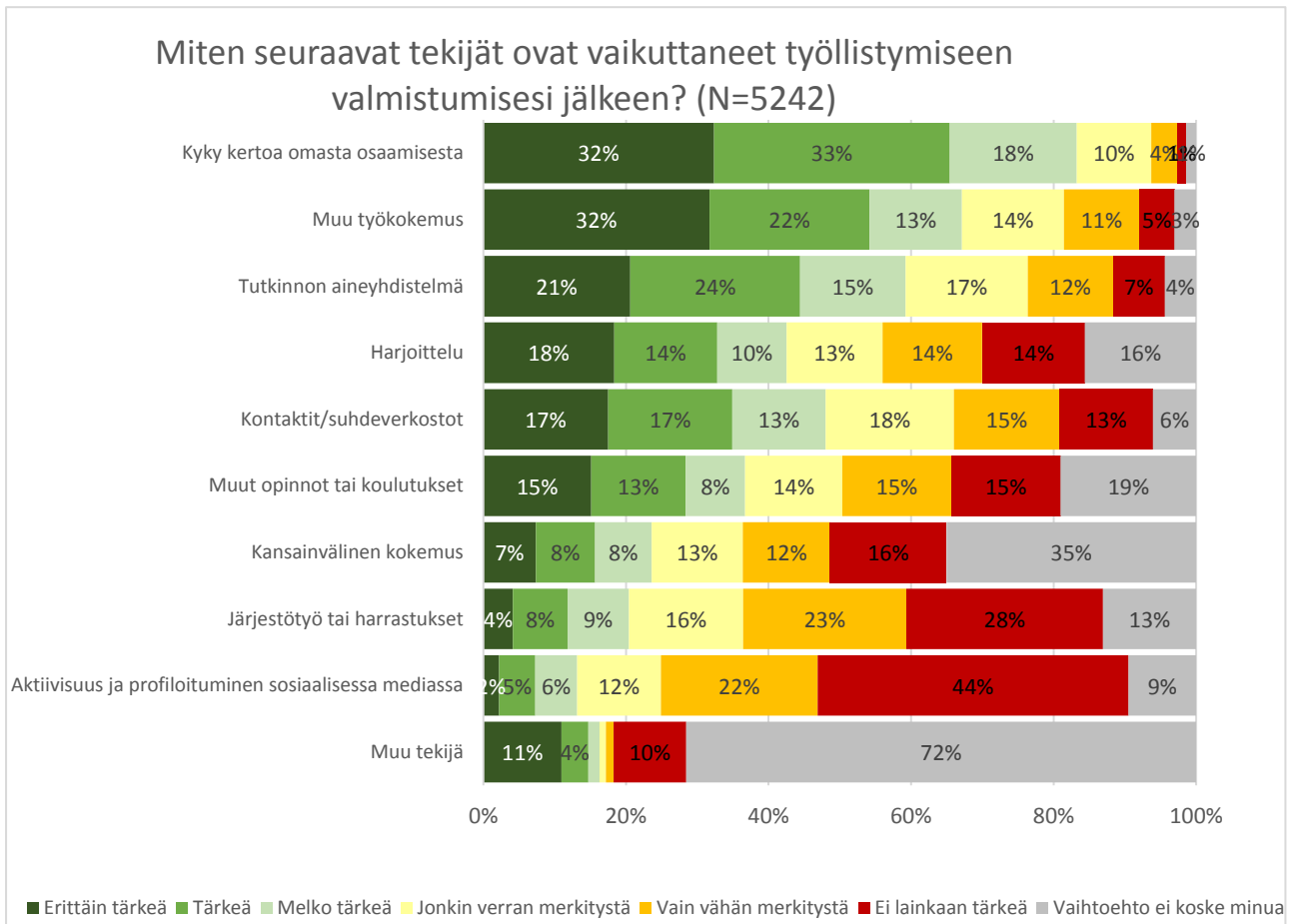
opinnoissa. (TAULUKKO 11). Organisointi- ja koordinointitaitojen ja esimiestaitojen osalta erot eri alojen välillä eivät ole yhtä merkittäviä. Huomion arvoista on myös, että näillä aloilla, joilla kyseisten taitojen kehittyminen arvioidaan paremmaksi, taitojen tarve arvioidaan myös keskimääräistä tärkeämmäksi. Siten kuilu esiintyy lähes yhtä suurena. (TAULUKKO 11)

TAULUKKO 11. TEKIJÄT JOIDEN KOHDALLE MERKITTÄVIMMÄT KUILUT TAITOJEN KEHITYMISEN JA TÄRKEYDEN VÄLILLÄ KOULUTUSALOITTAIN, JOILLA NÄMÄ TAIDOT KEHITYIVÄT ENITEN.

		TAIDOT KEHITYIVÄT YLIOPISTO-OPINNOISSA PALJON TAI ERITTÄIN PALJON	TAITO NYKYISESSÄ TYÖSSÄ TÄRKEÄ TAI ERITTÄIN TÄRKEÄ	ERO
NEUVOTTELUTAITOJEN KEHITYMINEN	KASVATUSALAT	29 %	79 %	-50 %
	KAUPPA- JA HALLINTOTIETEET	22 %	68 %	-46 %
	KAIKKI MUUT ALAT	14 %	60 %	-46 %
YHTEISTYÖTAITOJEN KEHITYMINEN	KASVATUSALAT	56 %	93 %	-37 %
	KAUPPA- JA HALLINTOTIETEET	53 %	87 %	-34 %
	KAIKKI MUUT ALAT	37 %	82 %	-45 %
STRESSINSIETOKYVYN KEHITYMINEN	ELÄINLÄÄKETIEDE	60 %	85 %	-25 %
	TAIDEALAT	40 %	85 %	-45 %
	KAIKKI MUUT ALAT	32 %	81 %	-49 %

Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät valmistumisen jälkeen

Valmistumisen jälkeisen työuran aikana tärkeimmiksi työllistymiseen vaikuttaneiksi tekijöiksi nähdään vastausten mukaan kyky kertoa omasta osaamisesta, muu työkokemus sekä tutkinnon aineyhdistelmä. Kaksi ensimmäistä näkyvät eri aloilla varsin tasaisesti. Tutkinnon aineyhdistelmä korostuu erityisesti professioaloilla. (KUVA 19)

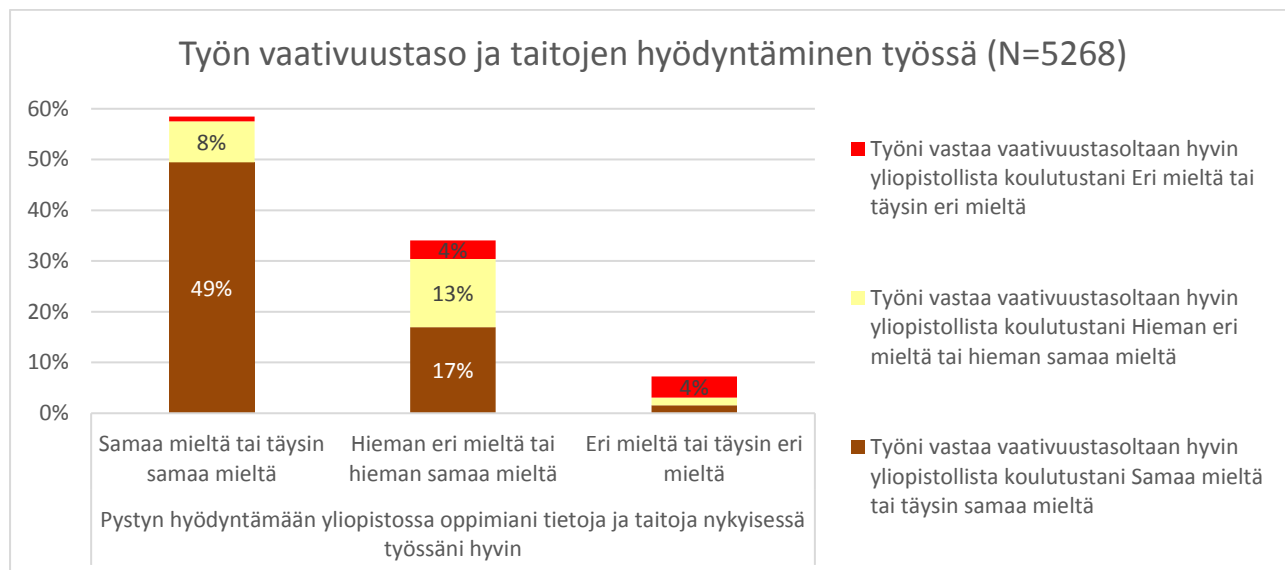
KUVA 19. TYÖLLISTYMISEEN VAIKUTTANEET TEKIJÄT

Opintojen aikana tehty harjoittelu on tärkeää erityisesti psykologian, ympäristötekniikan ja viestintätieteiden aloille. Näillä aloilla yli puolet piti harjoittelua tärkeänä tai erittäin tärkeänä.

Aktiivisuus ja profiloituminen sosiaalisessa mediassa ei näyttäydä yleisesti merkittävänä työllistymiseen vaikuttavana. Muutamilla aloilla sen merkitys on kuitenkin hieman suurempi: maa- ja metsätalousaloilla 28 %, luonnontieteissä 20 % ja taidealoilla 20 % pitää tekijää joko tärkeänä tai erittäin tärkeänä.

Osaamisen tunnistaminen ja opitun kytkeminen käytäntöön tukevat työuraa

Tarkasteltaessa yhdessä nykyisen työn vaativuustasoa ja yliopistossa opittujen tietojen ja taitojen hyödyntämistä nykyisessä työssä, ilmenee että puolet vastaajista (49 %) on tyytyväisiä näihin molempiin. (KUVA 20)

KUVA 4. YHDISTELMÄKUVIO: TYÖN VAATIVUUSTASO JA TIETOJEN JA YLIOPISTOSSA OPITUN HYÖDYNTÄMINEN TYÖSSÄ.

USEIMMIN TYYTYVÄISET TYÖN VAATIVUUSTASOON SEKÄ TIETOJEN JA TAITOJEN HYÖDYNTÄMISEEN TYÖSSÄ: - SUUN TERVEYDENHUOLTO, 89 % - LÄÄKETIEDE, 89 % - ELÄINLÄÄKETIEDE, 86 % - OIKEUSTIETEET, 68 % - PSYKOLOGIA, 65 %	HARVIMMIN TYYTYVÄISET TYÖN VAATIVUUSTASOON SEKÄ TIETOJEN JA TAITOJEN HYÖDYNTÄMISEEN TYÖSSÄ: - SOSIAALI- JA KÄYTTÄYTYMISTIETEET, 29 % - MATERIAALITEKNIikka, 30 % - YMPÄRISTÖTIETEET, 33 % - VILJAN JA KARJANTUOTANTO, 33 %
--	---

Yhdistelmä on yleisin lääketieteessä (89 %), hammaslääketieteessä (89 %), eläinlääketieteessä (86%) ja harvinaisin sosiaali- ja käyttäytymistieteissä (29 %), materiaaalitekniikassa (30 %) ja ympäristötieteissä (33 %). Useimmilla aloilla molempiin tekijöihin tyytyväisten osuus on kuitenkin noin 50 prosentin luokkaa, joten pelkät koulutusalojen väliset erot eivät riitä selittämään eroja.

Tyytyväisyydellä näihin kahteen tekijään heijastuu laaja merkitys myös muihin vastauksiin. Kun tarkastelusta poistetaan useimmin tyytyväiset alat eli lääketieteet, oikeustieteet ja psykologia, voidaan vastauksista hakea alan lisäksi muita vaikuttavia syitä.

Tyytyväisten ja tyytymättömien välillä ei ilmene suuria eroja työuran kokonaisuudessa. Molemmista suurin osa on ollut valmistumisen jälkeen joko saman työnantajan palveluksessa (tyytyväiset 43 % - tyytymättömät 38 %) tai vaihtuvilla työnantajilla ilman katkoksia (37 % - 33 %). Molempiin kysymyksiin tyytyväisillä katkoksien luonnehtima työura on hieman harvinaisempi, mutta ero ei ole suuri (10 % - 18 %). Johtopäätöksenä tyytyväisyysserosta huolimatta molemmat ryhmät ovat valmistumisensa jälkeen työllistyneet urallaan varsin hyvin.

Tyytyväisyydellä on kuitenkin yhteyttä moniin muihin tekijöihin. Työnsä vaativuuteen ja opinnoissa oppimaansa tyytyväiset mm. kokevat selvästi useammin koulutuksen antaneen riittävät valmiudet

työelämään, he ovat tyytyväisempiä tutkintoon kokonaisuutena työuran kannalta ja he myös suosittelisivat tutkintoaan selvästi useammin. (TAULUKKO 12)

TAULUKKO 12. TYÖN VAATIVUUSTASOON JA OPITUN HYÖDYNTÄMISEEN TYYTYVÄISTEN VERTAILU MUISSA KYSYMYKSISSÄ / 1

	TYÖN VAATIVUUSTASOON JA YLIOPISTOSSA SAATUJEN TIETOJEN JA TAITOJEN HYÖDYNTÄMISEEN NYKYISESSÄ TYÖSSÄ TYYTYVÄISET (N=2265)	SAMOIHIN TEKIJÖIHIN NEUTRAALIT JA TYYTYMÄTTÖMÄT (N=2555)
KOULUTUS ANTOI RIITTÄVÄT VALMIUDET TYÖELÄMÄÄN	53 %	22 %
TYYTYVÄISYYS TUTKINTOON KOKONAISUUTENA TYÖURAN KANNALTA	77 %	45 %
KORKEAKOULUTUTKINTO OLI VAATIMUKSENA NYKYISEEN TEHTÄVÄÄN	78 %	47 %
SUOSITTELSIN TUTKINTOANI MUILE	81 %	53 %

Selittäviä tekijöitä näihin eroavaisuuksiin ilmenee työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä sekä tarkemmin avovastauksista. Tyytyväiset pitävät tutkintonsa aineyhdistelmää selvästi tärkeämpänä työllistymisensä kannalta. Useammalle heistä myös harjoittelu on ollut tärkeä tekijä. Onnistuneen aineyhdistelmän ja harjoittelun työelämäkontaktien myötä he kykenemät yhdistämään useammin opintojen teoreettisen pohjan käytännön kysymyksiin. He näkevätkin yliopisto-opintojen kehittäneen useampia tietoja ja taitoja, joista teoreettinen osaaminen on merkittävin (TAULUKKO 13).

TAULUKKO 13. TYÖN VAATIVUUSTASOON JA OPITUN HYÖDYNTÄMISEEN TYYTYVÄISTEN VERTAILU MUISSA KYSYMYKSISSÄ / 2

	TYÖN VAATIVUUSTASOON JA YLIOPISTOSSA SAATUJEN TIETOJEN JA TAITOJEN HYÖDYNTÄMISEEN TYYTYVÄISET (N=2265)	SAMOIHIN TEKIJÖIHIN NEUTRAALIT JA TYYTYMÄTTÖMÄT (N=2555)
TUTKINNON AINEYHDISTELMÄ ON VAIKUTTANUT TYÖLLISTYMISEEN PALJON TAI ERITTÄIN PALJON	57 %	33 %
HARJOITTELU ON VAIKUTTANUT TYÖLLISTYMISEEN PALJON TAI ERITTÄIN PALJON	37 %	28 %
OPINNOT KEHITTIVÄT PALJON TAI ERITTÄIN PALJON...		
TEOREETTISTA OSAAMISTA	75 %	46 %
ANALYYTTISEN, SYSTEMAATTISEN AJATTELUN TAITOJA	68 %	52 %
TIEDONHANKINTATAITOJA	68 %	55 %
ONGELMANRATKAISUTAITOJA	51 %	35 %
YHTEISTYÖTAITOJA	48 %	35 %
KYKYÄ OPPIA JA OMAKSUA UUTTA	71 %	57 %

Tarkemmat avovastaukset arviosta tyytyväisyyteen tutkintoon työuran kannalta antavat taustaa näiden kahden vastaajaryhmän mielipiteisiin. Nykyisen työn vaativuustasoon ja taitojen hyödyntämiseen tyytymättömät näkevät koulutuksen usein liian teoreettisena sekä kaukaisena käytännöstä ja työelämästä. Heillä ilmenee myös tyytymättömyyttä opintojen ohjaukseen, sisältöihin ja harjoittelun puutteeseen. Vastaavia kommentteja ilmenee myös tyytyväisten vastauksissa, mutta

Vastaajilta pyydettiin vinkkejä siitä, minkälaisia taitoja tai osaamista he kannustaisivat nykyisiä opiskelijoita hankimaan tulevaisuuden työelämää silmällä pitäen. Myös näissä nousivat esiin käytännön työelämätaidot, jotka auttavat hyödyntämään opinnoissa kertynyttä oman alan teoreettisista osaamista. Muun muassa yhteistyötaidon, verkostoitumistaidot, esiintymis- ja neuvottelutaidot, kokemus projektinhallinnasta, viestinnästä ja kielitaito nousevat esiin sanapilvestä (KUVA 21).

31

Tohtoreiden uraseuranta 2017

Tohtoriuraseurantakyselyn kohdejoukkona olivat vuonna 2014 tohtorintutkinnon suorittaneet. Kohdejoukkoon kuului valtakunnallisella tasolla yhteensä 1 864 valmistunutta, joista yhteystiedot saatiin 1 713:lle. Kyselyyn vastasi yhteensä 805 tohtoria, joten vastausprosentiksi muodostui **43 %**. Kyselyyn oli mahdollista vastata sähköisesti tai paperilomakkeella. Eniten vastauksia tuli sähköisesti, 77 % kaikista vastauksista.

Yliopistojen vastausprosentit vaihtelivat 29 % (ÅA) ja 58 % (SHH) välillä (TAULUKKO 14). Eri aloilta valmistuneet vastasivat varsin tasaisesti. Vastausprosentit vaihtelivat välillä 34 % (kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet) ja 49 % (kasvatusalat). Suurin osa aloista asettui hieman yli 40 %-tasolle (TAULUKKO 15).

TAULUKKO 14. VASTAUSAKTIIVISUUS YLIOPISTOITTAIN

	VALMISTUNEITA	VASTAUKSIA	VASTAUS-%
HANKEN SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN	19	11	58 %
LAPPEENRANNAN TEKNILLINEN YLIOPISTO	63	36	57 %
TAIDEYLIOPISTO	21	12	57 %
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO	162	86	53 %
VAASAN YLIOPISTO	26	13	50 %
TAMPEREEN YLIOPISTO	142	64	45 %
TURUN YLIOPISTO	186	81	44 %
AALTO-YLIOPISTO	219	95	43 %
HELSINGIN YLIOPISTO	479	200	42 %
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO	158	65	41 %
LAPIN YLIOPISTO	32	13	41 %
OULUN YLIOPISTO	171	67	39 %
TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO	91	34	37 %
ÅBO AKADEMI	95	28	29 %
YHTEENSÄ	1 865	805	43 %

TAULUKKO 15. VASTAUSAKTIIVISUUS KOULUTUSALOITTAIN

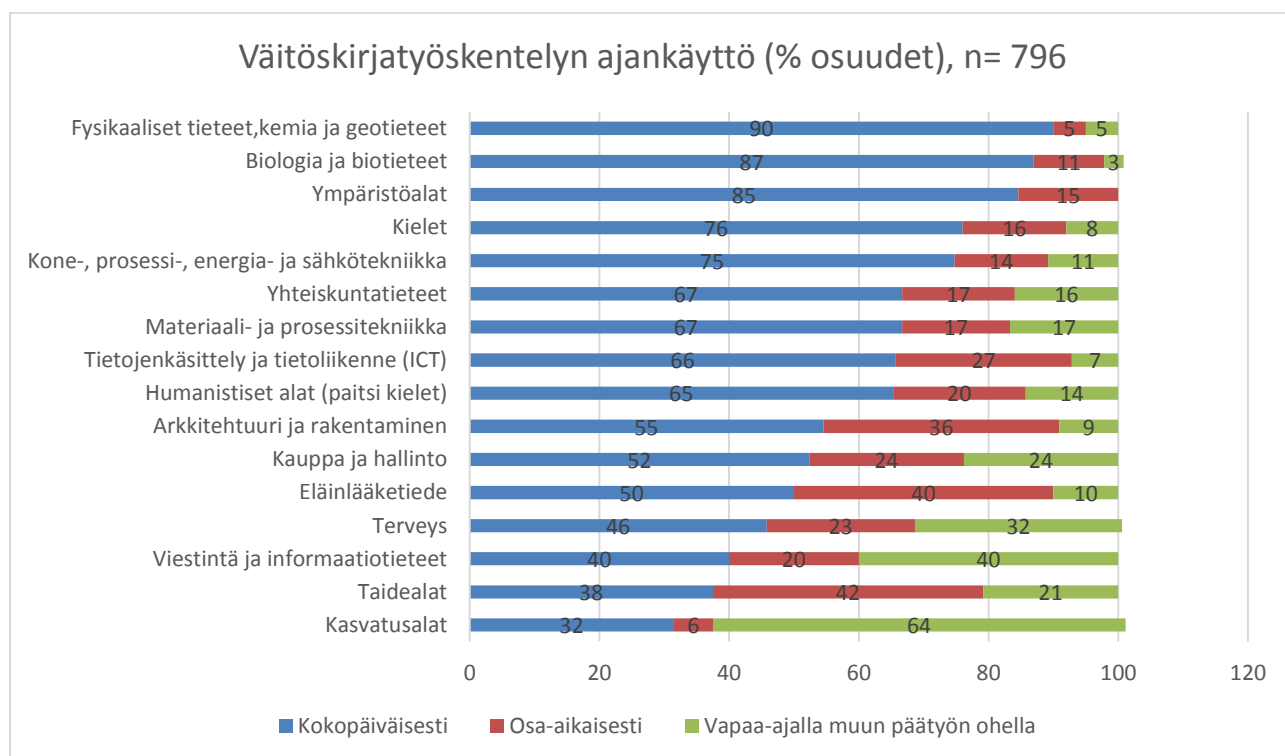
	VALMISTUNEITA	VASTAUKSIA	VASTAUS-%
KASVATUSALAT	90	44	49 %
HUMANISTISET JA TAIDEALAT	215	100	47 %
YHTEISKUNNALLISET ALAT	172	80	47 %
MAA- JA METSÄTALOUSALAT	69	31	45 %
TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT	375	168	45 %
TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)	157	70	45 %
TEKNIIKAN ALAT	322	134	42 %
LUONNONTIETEET	316	127	40 %
PALVELUALAT	10	4	40 %
KAUPPA-, HALLINTO- JA OIKEUSTIETEET	139	47	34 %
YHTEENSÄ	1 865	805	43 %

Tässä raportissa tuloksia on tarkasteltu koulutusaloittain¹ ja tasoilla 1-3, riippuen aina hieman kuinka eroja eri koulutusalojen välille syntyy. Tarkastelusta on jätetty pois alle 10 hengen ryhmät, joten pääluokista tarkastelussa ovat kaikki muut paitsi palvelualat (tähän luokkaan kuuluvia vastaajia oli vain neljä).

¹ TILASTOKESKUKSEN KANSALLINEN KOULUTUSALALUOKITTELU 2016

Millä ajalla tohtorin tutkintoa on tehty

Kyselyssä vastaajilta haluttiin selvittää, oliko väitöskirjaa tehty kokopäiväisesti, osa-aikaisesti vai kokonaan vapaa-ajalla. Suurin osa, 63 % vastaajista, oli tehnyt väitöskirjaansa kokopäiväisesti. Vastaajista 19 % oli tehnyt väitöskirjaansa osa-aikaisesti ja saman verran oli niitä, jotka olivat tehneet väitöskirjaansa vapaa-ajalla. Koulutusalat poikkeavat toisistaan tässä suhteessa: luonnontieteissä kokopäiväinen väitöskirjan teko oli yleisintä (88 % vastaajista) ja vapaa-ajalla harvinaisinta (4 %). Vastaavasti harvinaisinta väitöskirjan tekeminen kokopäiväisesti oli kasvatusalalta väitelleillä (32 %), ja yleisintä oli tehdä väitöstä vapaa-ajalla (64 %). Alla olevassa kuviossa ajankäytön jakautuminen koulutusaloittain (taso 2).

KUVA 22. AJANKÄYTTÖ VÄITÖSKIRJATYÖHÖN/OPINNÄYTETYÖHÖN KOULUTUSALOITTAIN, LUOKITTELUN TASO 2

Tohtorin tutkinnon vaikutus työmarkkinatilanteeseen

Tohtorin tutkinnon vaikutusta työmarkkinatilanteeseen voidaan tarkastella useamman kysymyksen kautta. Kyselyssä selvitettiin mm. vastaajien toimintaa ennen väittelyä sekä kyselyhetkellä. Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan tohtorin tutkinnon vaikutusta omiin työtehtäviin tai työasemaan. Yleisesti voidaan vastausten perusteella todeta, että tohtorin tutkinnolla on ollut positiivisia vaikutuksia useimpien vastaajien työmarkkina-asemaan.

Alla olevaan taulukkoon 16 on koottu tiedot vastaajien työmarkkinatilanteesta puoli vuotta ennen väittelyä sekä vastaushetkellä. Lihavoidulla tekstillä oleva luokittelu töissä – työtön - muu perustuu tilastokeskuksen luokitteluun, ja siihen on aina laskettu alla olevat luokat mukaan.

TAULUKKO 16. VASTAAJIEN TYÖMARKKINATILANNE PUOLI VUOTTA ENNEN VÄITTELYÄ JA SYKSYLLÄ 2017

TILANNE, N=796	6 KK ENNEN	SYKSY 2017
TÖISSÄ	88 %	93 %
VAKITUINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	34 %	53 %
MÄÄRÄAIKAINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	33 %	26 %
VAKITUINEN OSA-AIKATYÖ	1 %	1 %
MÄÄRÄAIKAINEN OSA-AIKATYÖ	3 %	2 %
ITSENÄINEN YRITTÄJÄ, AMMATINHARJOITTAJA TAI FREELANCER	2 %	4 %
APURAHATUTKIJAT TAI -TAITEILIJAT	14 %	5 %
TYÖLLISTETTY TAI TYÖHARJOITTELU	0 %	0 %
PERHEVAPAA (TYÖSTÄ)	1 %	2 %
TYÖTÖN	5 %	4 %
TYÖTÖN TYÖNHAKIJA	5 %	4 %
TYÖVOIMAKOULUTUS TAI VASTAAVA	0 %	0 %
MUU	8 %	3 %
PÄÄTOIMINEN OPISKELU (JOHTAA TUTKINTOON TAI ARVOSANAAN)	6 %	0 %
PERHEVAPAA (EI TYÖSUHDETTA)	1 %	1 %
MUU TILANNE	1 %	2 %

Vertailtaessa vastaajien tilannetta ennen väittelemistä ja syksyllä 2017, vakituksessa työsuhhteessa olevien määrä nousee 19 %:lla (taulukko 3), Vastaavasti määräaikaisissa työsuhhteissa olevien määrä pienenee seitsemällä prosenttiyksiköllä 33 %:sta 26 %:iin. Apurahalla työskentelevien määrä pieneni väittelyn jälkeen yhdeksällä prosenttiyksiköllä (14 %:sta 5 %:iin). Myös työttömien määrä väheni, tosin vain yhdellä prosenttiyksiköllä. Työllisten määrä nousee 11 prosenttiyksiköllä (82 %:sta 93 %:een) sekä muuta tekevien määrä väheni 5 %:lla (8 %:sta 3 %:iin) syksyyn 2017 mennessä.

Työmarkkinatilanne ennen väittelyä

Puoli vuotta ennen väittelyä vastaajista kaksi kolmesta oli kokopäivätyössä ja heistä vakinaisessa työsuhhteessa olevia oli puolet (eli yksi kolmasosa vastaajista). Apurahalla työskenteleviä oli 14 % ja päätoimisia opiskelijoita oli 6 %. Työttöminä työnhakijoina oli 5 % vastaajista ennen väittelyä (ks. taulukko 3).

Koulutusaloittain vertailtuna tilanteessa ennen väittelyä on suuria eroja: viestintä- ja informaatiotieteistä väitelleistä 90 % oli kokopäivätyössä puoli vuotta ennen väittelyä, kun taas humanistisilta aloilta (ilman kieliä) väitelleistä kokopäivätyössä oli 37 %. Alla olevassa taulukossa (TAULUKKO 17) on muutamia poimintoja vastaajien tilanteista ennen väittelyä.

TAULUKKO 17. KOKOPÄIVÄTYÖSKENTELYN, APURAHALLA JA ITSENÄISENÄ YRITTÄJÄN TYÖSKENTELYN YLEISYYS KOULUTUSALOITTAIN (TASO 2) VERTAILTUNA PUOLI VUOTTA ENNEN VÄITTELYÄ

SUURIN OSUUS KOKOPÄIVÄTYÖSSÄ • VIESTINTÄ- JA INFORMAATIOTIETEET 90 % • KASVATUSALAT 88 % • KONE-, PROSESSI-, ENERGIA- JA SÄHKÖTEKNIikka 81 %	PIENIN OSUUS KOKOPÄIVÄTYÖSSÄ • HUMANISTISET ALAT (ILMAN KIELIÄ) 37 % • BIOLOGIA JA BIOTIETEET 41 % • TAIDEALAT 43 %
APURAHALLA TYÖSKENTELY • BIOLOGIA JA BIOTIETEET 48 % • HUMANISTISET ALAT (ILMAN KIELIÄ) 35 % (MUKAAN LUKIEN HISTORIA JA ARKEOLOGIA, JOISTA 41 %) • KEMIA 29 %	ITSENÄINEN YRITTÄJÄ, FREELANCER • TAIDEALAT 13 % (ERITYISESTI MUSIIKKI JA ESITTÄVÄT TAITEET, JOISTA 23 %) • PSYKOLOGIA 11 % • ARKKITEHTUURI JA RAKENTAMINEN 10 %

Työmarkkinatilanne syksyllä 2017

Kolme vuotta väittelyn jälkeen puolet vastaajista oli vakituudessa kokopäivätyössä ja määräaikaaisessa kokopäivätyössä neljännes, joten yhteensä 79 %:lla oli kokopäivätyö. Seuraavaksi eniten oli apurahatutkijoina tai –taiteilijoina työskenteleviä, joita oli 5 prosenttia vastanneista. Työttömänä oli 4 prosenttia vastanneista. Muu tilanne oli 2 prosentilla vastaajista; yleisin muu tilanne oli eläkkeellä olo (taulukko 3).

Vakituinen kokopäivätyö oli yleisintä tuotanto- ja prosessiteknikasta väitelleillä sekä mekaniikasta ja metallialalta väitelleillä. Määräaikaaisuuksia oli taas eniten yhteiskunnalliselta, luonnontieteelliseltä, humanistisilta ja taidealoilta sekä maa- ja metsätalousaloilta väitelleistä. Heistä kolmasosa työskenteli määräaikaaisissa tehtävissä. Yrittäjinä toimivasta eniten oli kauppa-, hallinto- ja oikeustieteistä väitelleitä. Apurahalla työskenteleviä oli eniten maa- ja metsätalousaloilta sekä humanistisilta ja taidealoilta valmistuneista. Työttömyyttä oli suhteessa eniten humanistisilta ja taidealoilta, luonnontieteistä ja maa- ja metsätalousaloilta väitelleissä.

TAULUKKO 18. TYÖMARKKINATILANTEET KOULUTUSALOITTAIN SYKSYLLÄ 2017

USEIMMIN VAKITUISESSA KOKOPÄIVÄTYÖSSÄ: • TUOTANTO- JA PROSESSITEKNIikka, 86 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 80 % • KASVATUSTIETEET, 73 % • KEMIA, 71 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 70 %	USEIMMIN MÄÄRÄAIKAISESSA KOKOPÄIVÄTYÖSSÄ: • YHTEISKUNNALLISET ALAT, 33 % • LUONNONTIETEET, 32 % • HUMANISTISET JA TAIDEALAT, 31 % • MAA- JA METSÄTALOUSALAT, 29 % • TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT, 25 %
USEIMMIN YRITTÄJÄNÄ: • KAUPPA-, HALLINTO- JA OIKEUSTIETEET, 17 % USEIMMIN APURAHATUTKIJANA TAI –TAITEILIJANA: • MAA- JA METSÄTALOUSALAT, 13 % • HUMANISTISET JA TAIDEALAT, 12 %	USEIMMIN TYÖTTÖMÄNÄ TYÖNHAKIJANA: • HUMANISTISET JA TAIDEALAT, 7 % • LUONNONTIETEET, 6 % • MAA- JA METSÄTALOUSALAT, 6 %

Vaadittiinko tohtorin tutkintoa nykyisiin tehtäviin?

Tohtorin tutkinnon suorittaminen oli ollut vaatimuksena nykyisiin tehtäviin 39 %:lla vastaajista ja edellytyksenä 12 %, joten joka toiselle vastaajista, tohtorin tutkinnolla oli ollut merkitystä nykyisen tehtävän saamisessa. Useimmiten tohtorin tutkintoa oli edellytetty sosiaalitieteistä ja kielistä väitelleillä. Harvimminkin tohtorin tutkintoa oli vaadittu mekaniikasta ja metallialalta sekä musiikkitieteistä ja esittävistä taiteista väitelleillä.

TAULUKKO 19. KOULUTUSALOJEN (TASO 2) VERTAILUA OLIKO TOHTORIN TUTKINTO PÄTEVYYSVAATIMUKSENA TAI EDELLYTYKSENÄ

USEIMMITEN TOHTORIN TUTKINTO PÄTEVYYSVAATIMUKSENA - KIELET 60 % - SOSIAALITIETEET 60 %	HARVIMMIN TOHTORIN TUTKINTO PÄTEVYYSVAATIMUKSENA - MUSIIKKI JA ESITTÄVÄT TAITEET 14 % - MEKANIikka JA METALLIALA 18 % - KEMIA 25 %
USEIMMITEN TOHTORIN TUTKINTO EDELLYTYKSENÄ (MUTTA EI VAATIMUKSENA) - BIOKEMIA 25 % - SÄHKÖ JA ENERGIA 22 %	TOHTORIN TUTKINTOA EI VAADITA, EIKÄ TUTKINNOSTA SAATUA OSAAMISTA TARVITA TYÖSSÄ - VIESTINTÄTIETEET 30 % - MUSIIKKI JA ESITTÄVÄT TAITEET 29 %

Nykyinen päätyönantaja

Valmistuneet sijoittuvat työelämän sektoreille monipuolisesti. Erityisesti professioaloilla on selkeitä painotuksia, mutta monilla aloilla valmistuneet olivat löytäneet työnantajia hyvin erilaisista organisaatioista. Vaikka vastaajista isoin osuus (38 %) työllistyi yliopistoon, pitää huomata, että vielä isompi osuus eli 62 % tohtoreista oli kolme vuotta valmistumisen jälkeen työllistynyt muualle kuin yliopistoon. Yliopiston jälkeen yrityssektori oli seuraavaksi suurin työllistäjä, yhteensä 29 % osuudellaan. Suuriin (yli 249 työntekijää) yrityksiin tai valtionyhtiöihin oli työllistytty suhteessa eniten (18 %), pieniin tai keskisuuriin yrityksiin oli työllistynyt loput 11 % vastaajista. Vastaajista 5 % oli oma yritys tai he toimivat freelancereina tai ammatinharjoittajina ja saman verran työskenteli järjestössä, säätiössä tai itsenäisessä julkisoikeudellisessa laitoksessa tai yhteisössä.

TAULUKKO 20. TYÖNANTAJA

YLIOPISTO	38 %
KUNTA, KUNTAYHTYMÄ, KUNNALLINEN LIIKELAITOS	18 %
YKSITYINEN YRITYS TAI VALTIONYHTIÖ, YLI 249 TYÖNTEKIJÄÄ	12 %
VALTIO, VALTION LIIKELAITOS	7 %
YKSITYINEN YRITYS TAI VALTIONYHTIÖ, ALLE 50 TYÖNTEKIJÄÄ	6 %
YKSITYINEN YRITYS TAI VALTIONYHTIÖ, 50-249 TYÖNTEKIJÄÄ	5 %
JÄRJESTÖ, SÄÄTIÖ TAI VASTAAVA, ITSENÄINEN JULKISOIKEUDELLINEN LAITOS TAI YHTEISÖ (ESIM. ELÄKETURVAKESKUS, TYÖTERVEYSLAITOS)	5 %
OMA YRITYS, AMMATINHARJOITTAJA TAI FREELANCER	5 %
AMMATTIKORKEAKOULU	3 %
MUU TYÖNANTAJA	2 %
YHTEENSÄ (N)	757

Koulutusaloittain tarkasteltaessa (TAULUKKO 21) suhteessa eniten yliopistolle työllistyi sosiaalitieteistä väitelleitä, mutta myös kielistä, biokemiasta ja ympäristötieteistä hieman yli puolet löysi työpaikan yliopistolta. Terveysaloilta väitelleiden suurin työllistäjä oli taas kuntasektori, jossa heistä työskenteli puolet. Useimmin suuryrityksissä työskenteleviä oli tekniikan alalta väitelleissä (35 %) ja tarkemmin tarkasteltuna erityisesti suuryrityksiin työllistyi kemiantekniikasta väitelleitä (47 %), mekaniikasta ja metallialalta sekä kemiasta väitelleitä, joilla oli yli 40 % osuudet. Useimmiten oma yritys, ammatinharjoittaja tai freelancer oli kauppa-, hallinto- tai oikeustieteelliseltä alalta väitelleellä.

TAULUKKO 21. TYÖNANTAJIEN SEKTORI KOULUTUSALOITTAIN, TASO 2

USEIMMIN YLIOPISTOSSA: • SOSIAALITIEDEET, 73 % • KIELET, 58 % • BIOKEMIA, 58 % • YMPÄRISTÖTIEDEET, 58 %	USEIMMIN KUNNASSA, KUNTAYHTYMÄSSÄ TAI KUNNALLISESSA LIIKELAITOKSESSA: • TERVEYSALAT, 51 % • KASVATUSALAT, 27 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 27 % • SOSIAALI- JA KÄYTTÄYTYMISTIEDEET, 25 %
USEIMMIN SUURYRITYKSISSÄ: • KEMIANTEKNIikka, 47 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 45 % • KEMIA, 44 % • MATERIAALI- JA PROSESSITEKNIikka, 36 %	USEIMMIN OMA YRITYS, AMMATINHARJOITTAJA TAI FREELANCER: • KAUPPA-, HALLINTO TAI OIKEUSTIEDEET, 13 % • HUMANISTISET ALAT, 9 % • YHTEISKUNNALLISET ALAT, 9 %

Nykyisen työn pääasiallinen luonne

Suurin osa (40 %) vastaajista oli maininnut nykyisen työnsä pääasialliseksi luonteeksi tutkimuksen. Seuraavaksi eniten oli joko opetusta/kasvatusta tai suunnittelu- ja kehitystehtäviä, molemmissa osuudet olivat 13 %. Joka kymmenes vastanneista teki asiakas- tai potilastyötä. Pääasiallisesti johto- ja esimiestehtäviä oli 7 % vastanneista. Vähiten vastaajissa oli rahoituksen ja taloushallinnon tehtävissä tai kirkollisessa työssä toimivia (TAULUKKO 22). Muun työn luonteen oli valinnut 4 % vastanneista. Tarkempien avovastauksien perusteella muina tehtävinä mainittiin mm. asiantuntijatehtävät, vaikuttamis-/edunvalvontatyö, hanke- tai projektityö tai tuotannolliset tehtävät.

TAULUKKO 22. NYKYISEN TYÖN PÄÄASIALLINEN LUONNE

TUTKIMUS	40 %	MARKKINOINTI JA MYYNTI	1 %
OPETUS TAI KASVATUS	13 %	VIESTINTÄ- JA MEDIATYÖ	1 %
SUUNNITTELU- TAI KEHITYSTEHTÄVÄT	13 %	TOIMISTOTEHTÄVÄT	1 %
ASIAKASTYÖ/POTILASTYÖ	11 %	TAITEELLINEN TYÖ	1 %
JOHTO- JA ESIMIESTEHTÄVÄT	7 %	LAINOPIILLINEN TYÖ	1 %
MUU TYÖN LUONNE	4 %	RAHOITUKSEN JA TALOUSHALLINNON TEHTÄVÄT	< 1 %
KONSULTOINTI TAI KOULUTUS	4 %	KIRKOLLINEN TYÖ	< 1 %
HALLINTOTEHTÄVÄT	3 %	YHTEENSÄ, N	735

Eniten tutkimustyötä tekeviä oli maatalous-metsätieteelliseltä alalta väitelleissä (64 %). Seuraavaksi eniten tutkimustyötä tekeviä oli viestintä- ja informaatiotieteistä väitelleissä (60 %) sekä lähes saman

suuruisella osuudella biologiasta ja biotieteistä väitelleitä (58 %), humanistisilta aloilta (ilman kieliä) ja fysikaalisista tieteistä, kemiasta ja geotieteistä väitelleitä (57 %).

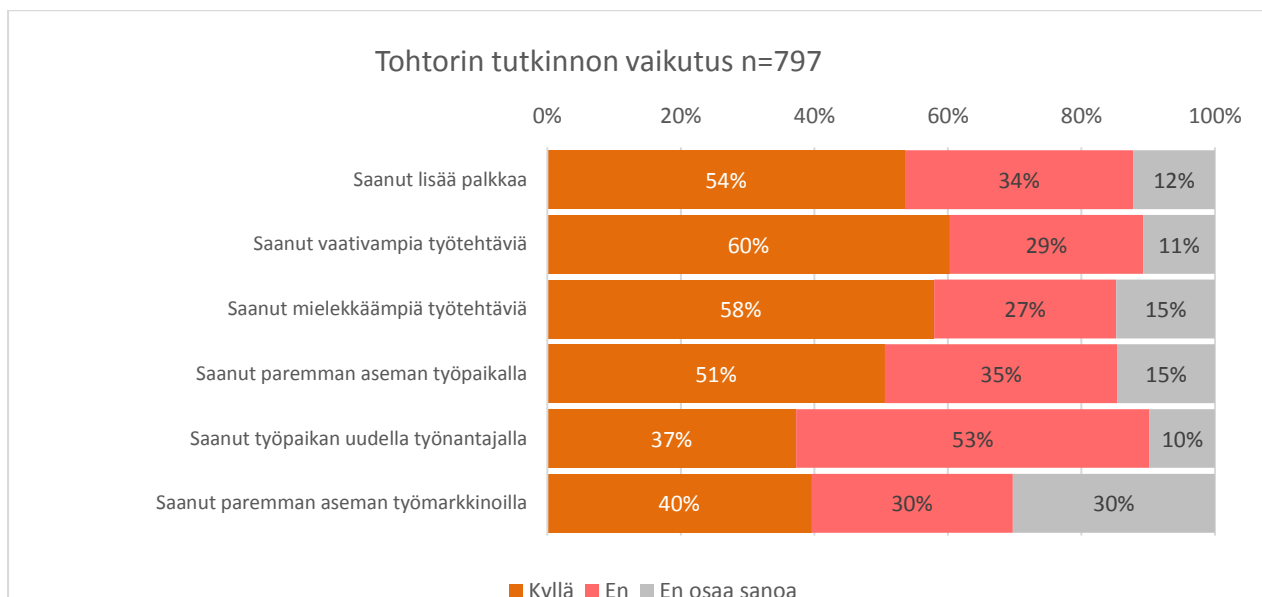
Opetus- tai kasvatustieteissä olevia oli suhteellisesti eniten kasvatustieteelliseltä alalta väitelleissä (45 %), mutta liki yhtä suuri osuus oli taidealoilta ja kielistä väitelleitä. Suunnittelu- ja kehitystehtävissä taas oli sähkö- ja energia-alalta väitelleitä (35 %). Useimmiten asiakas- tai potilastyötä tekeviä oli terveysalalta väitelleissä 41 %:in osuudella sekä eläinlääketieteestä väitelleistä (joka viides). Eniten johto- ja esimiestehtävissä oli terveystieteelliseltä alalta väitelleitä, seuraavaksi suurin osuus oli kauppa- ja hallintotieteistä väitelleitä.

TAULUKKO 23. TYÖTEHTÄVÄT KOULUTUSALOITTAIN (TASO 2)

USEIMMIN TUTKIMUSTEHTÄVISSÄ: • MAA- JA METSÄTALOUSALAT, 64 % • VIESTINTÄ JA INFORMAATIOTIETEET, 60 % • BIOLOGIA JA BIOTIETEET, 58 % • HUMANISTISET ALAT (PAITSI KIELET), 57 % • FYSIKAALISET TIETEET, KEMIA JA GEOTIETEET, 57 %	USEIMMIN OPETUS TAI KASVATUSTEHTÄVISSÄ: • KASVATUSALAT, 45 % • TAIDEALAT, 43 % • KIELET, 41 % • KAUPPA- JA HALLINTOTIETEET, 20 %
USEIMMIN SUUNNITTELU- TAI KEHITYSTEHTÄVISSÄ: • SÄHKÖ JA ENERGIA, 35 % • TERVEYSTIETEET, 33 % • FYSIIKKA, 32 % • TIETOJENKÄSITTELY- JA TIETOLIIKENNE (ICT), 32 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 30 %	USEIMMIN ASIAKASTYÖ/POTILASTEHTÄVISSÄ: • TERVEYSALAT, 41 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 22 %
USEIMMIN JOHTO- JA ESIMIESTEHTÄVISSÄ: • TERVEYSTIETEET, 29 % • KAUPPA- JA HALLINTOTIETEET, 20 % • USKONTO JA TEOLOGIA, 17 %	JOTAIN MUUTA, MITÄ? • SUURIN OSUUS JOTAIN MUUTA-VAIHTOEHDON VALINNEITA OLI TERVEYSTIETEELLISELTÄ ALALTA VÄITELLEITÄ 10 % • PIENIN OSUUS TUTKIMUSTYÖTÄ TEKEVIÄ OLI KASVATUSALALTA VÄITELLEISSÄ, 15 %

Tohtorin tutkinnon vaikutus työtehtäviin

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, millaisia vaikutuksia tutkinnon suorittamisella oli ollut heidän työtehtäviinsä tai työmarkkina-asemaansa. Eniten tutkinnolla oli ollut vaikutusta vastaajien työtehtävien sisältöihin: kaksi kolmesta oli tutkinnon ansiosta saanut vaativampia työtehtäviä ja liki saman verran oli niitä, jotka olivat saaneet mielekkäämpiä työtehtäviä. Puolet oli saanut parempaa palkkaa ja liki saman verran oli niitä, jotka olivat saaneet paremman aseman työpaikallaan. Vähiten tohtorin tutkinnolla oli ollut vaikutusta työpaikan vaihtamiseen – kolmasosa vastaajista oli saanut uuden työpaikan uudella työnantajalla tohtoroitumisen jälkeen.

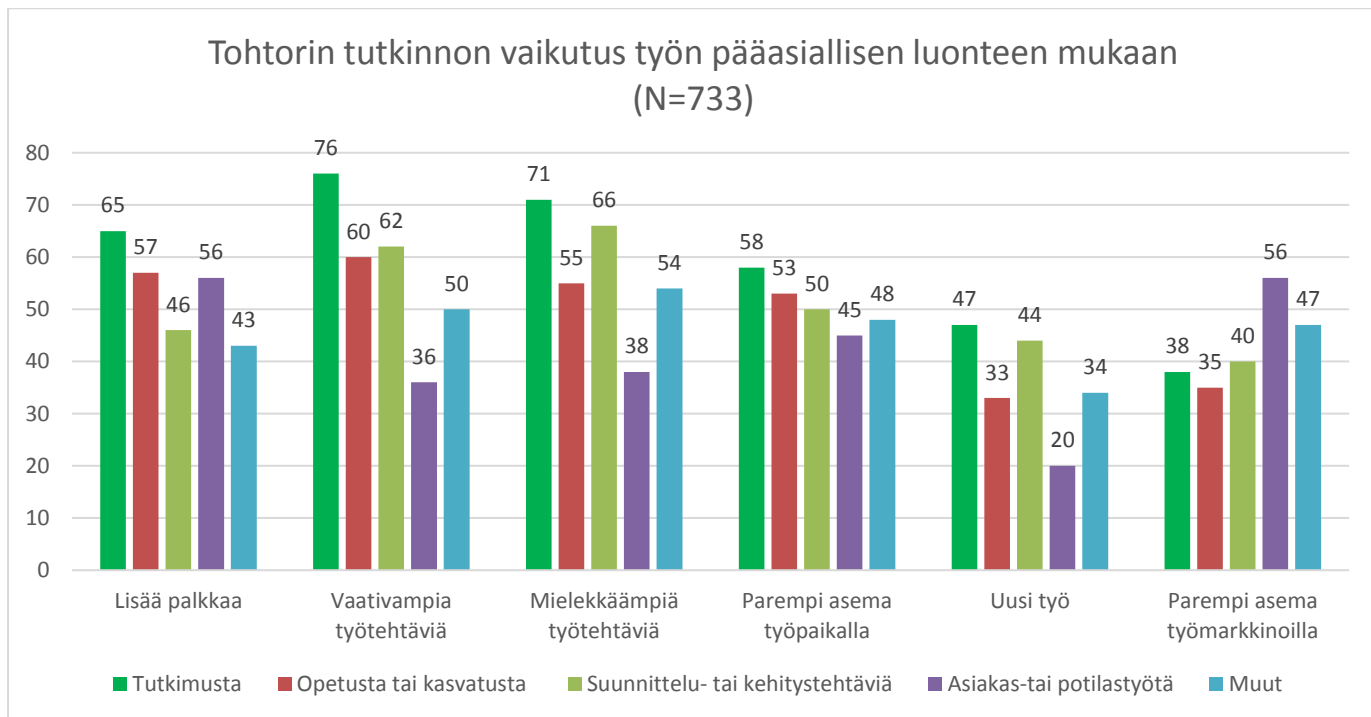
KUVA 23. TOHTORIN TUTKINNON VAIKUTUS TYÖTEHTÄVIIN TAI TYÖMARKKINA-ASEMAAN

Koulutusaloittain vertailtuna eniten vaikutusta palkkaukseen oli ollut terveystieteellisistä väitelleille. Materiaali- ja prosessitekniikasta tai yhteiskuntatieteissä väitelleistä taas oli eniten niitä, jotka kokivat tutkinnon vaikuttaneen työtehtävien mielekkyyteen. Luonnontieteelliseltä alalta väitelleistä puolet oli väittelemisen ansiosta saanut uuden työpaikan uudella työnantajalla. Eniten työmarkkina-asemansa parantuneen kokivat eläinlääketieteestä ja terveystieteestä väitelleet.

TAULUKKO 24. TOHTORIN TUTKINNON VAIKUTUS TYÖMARKKINA-ASEMAAN KOULUTUSALOITTAIN

•	TERVEYSTIETEISSÄ 71 % SAANUT LISÄÄ PALKKAA JA 75 % SAANUT VAATIVAMPIA TEHTÄVIÄ
•	MATERIAALI- JA PROSESSITEKNIKASSA 83 % JA YHTEISKUNTATIETEISSÄ 70 % SAANUT MIELEKKÄÄMPIÄ TYÖTEHTÄVIÄ
•	LUONNONTIETEISSÄ 50 % SAANUT TYÖPAIKAN UUDELLA TYÖNANTAJALLA
•	ELÄINLÄÄKETIETEESSÄ 60 % JA TERVEYSALOILLA 50 % SAANUT PAREMMAN ASEMAN TYÖMARKKINOILLA

Seuraavassa kuvassa on havainnollistettu tohtorin tutkinnon vaikutusta vastaajien työtehtäviin tai työmarkkina-asemaan työn pääasiallisen luonteen mukaan, koska sen on huomattu vaikuttavan koulutusala enemmän työmarkkina-asemaan. Tarkastelussa on suurimmat luokat (tutkimus, opetus ja kasvatus, suunnittelu- ja kehitystehtävät sekä asiakas – tai potilastyö) ja luokassa muut loput.

KUVA 24. TOHTORIN TUTKINNON VAIKUTUS TYÖMARKKINOILLA TYÖN PÄÄASIALLISEN LUONTEEN MUKAAN

Tohtorin tutkinnosta näyttää olleen useimmiten hyötyä tutkimustyötä tekeville: heissä oli suhteellisesti eniten niitä, jotka olivat saaneet lisää palkkaa, vaativampia ja/tai mielekkäämpiä työtehtäviä, paremman aseman työpaikalla tai saanut uuden työpaikan uudella työnantajalla. Ainoastaan paremman työmarkkina-aseman saaneissa asiakas- tai potilastyötä tekeviä oli suhteessa enemmän kuin muun tyyppistä työtä tekevissä.

Tyytyväisyys tutkintoon ja työuraan

Sen lisäksi että tällä kyselyllä selvitettiin yleensä tohtoreiden työllistymistä, haluttiin myös tietää tarkemmin työllistymisen laadusta. Tätä varten oli useampia kysymyksiä liittyen työuraan sekä koulutuksen hyödyntämiseen työssä. Pääsääntöisesti koulutus ja työtehtävät tuntuivat kohtaavan, mm. 90 % kaikista vastaajista oli tyytyväisiä siihen, kuinka pystyi hyödyntämään koulutuksessa oppimiaan asioita ja 84 % oli tyytyväisiä tutkintoonsa työuransa kannalta. Alla olevaan taulukkoon on valittu muutama kysymys (ns. koulutuksen laatuksymyksiä) jossa tyytyväisten osuutta on tarkasteltu koulutusaloittain 6-portaisella asteikolla (erittäin tyytyväinen - erittäin tyytymätön).

Koulutuksessa oppimiaan asioita pystyi eniten hyödyntämään humanistisilta aloilta sekä maa- ja metsätalousaloilta väitelleet, joista molemmista ryhmistä tyytyväisiä oli 93 %. Vastaavasti pienin osuus tyytyväisiä oli tietojenkäsittelytieteestä ja tietoliikenteestä väitelleitä, josta 85 % oli tyytyväisiä. Työtehtävien vaativuuden arvioi taas koulutustaan vastaavaksi liki kaikki yhteiskunnalliselta alalta väitelleet (97 %), harvimminkin taas kasvatustieteelliseltä alalta väitelleet, joista 66 % oli väitteen kanssa samaa mieltä. Samoin yhteiskuntatieteilijöistä oli eniten tyytyväisiä tutkintoonsa työuran näkökulmasta, kun taas vähiten tyytyväisiä oli kauppa-, hallinto- ja oikeustieteistä väitelleissä.

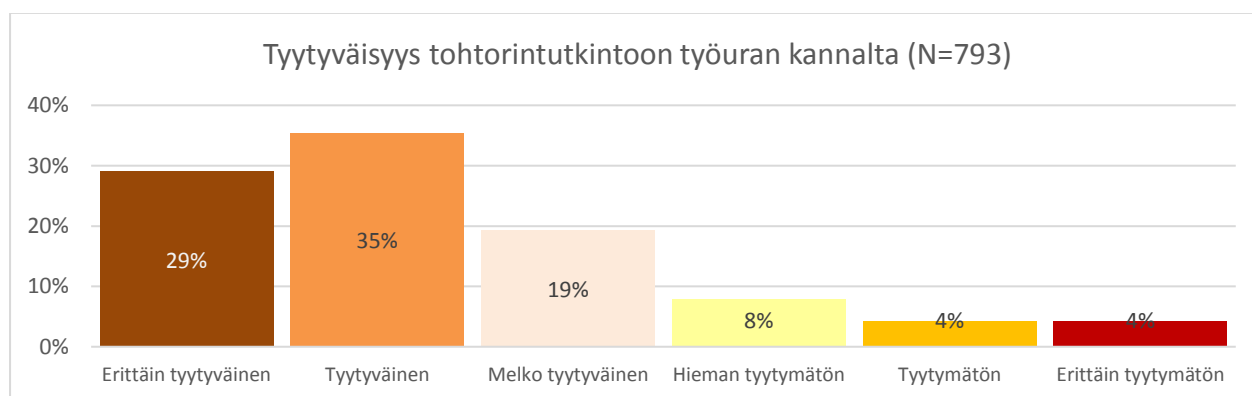
TAULUKKO 25. TOHTORIKOULUTUKSEN JA TYÖN SUHDETTA KOSKEVAT KYSYMYKSET JA TYYTYVÄISTEN JAKAUMAT ALOITTAIN

ERITTÄIN TYYTYVÄINEN – TYYTYVÄINEN- MELKO TYYTYVÄINEN –VASTAUSTEN OSUDET %:NA KOULUTUSALOITTAIN	PYSTYY HYÖDYNTÄMÄÄN KOULUTUKSESSA OPITTUJA ASIOITA HYVIN (N= 758)	TYÖN VAATIVUUS VASTAA TOHTORIN KOULUTUSTA (N= 754)	TYYTYVÄISYYS TUTKINTOON URAN KANNALTA (N= 793)
HUMANISTISET ALAT	93	82	80
KASVATUSALA	90	66	81
KAUPPA JA HALLINTO	87	80	74
LUONNONTIETEET	91	85	83
MAA- JA METSÄTALOUS	93	76	83
TEKNIIKAN ALAT	91	85	86
TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT	88	86	86
TIETOJENKÄSITTELYTIETEET	85	82	81
YHTEISKUNNALLISET ALAT	92	97	89

Seuraavissa kappaleissa on tarkasteltu vastauksia vielä tarkemmin yksittäisten kysymysten kautta.

Tyytyväisyys tutkintoon työuran kannalta

Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä suorittamaansa tohtorin tutkintoon työuransa kannalta ja tyytymättömiä oli 16 % kaikista vastaajista, tarkempi erittely vastausten jakautumisesta seuraavassa kuviossa.

KUVA 25. TYYTYVÄISYYS TOHTORINTUTKINTOON TYÖURAN KANNALTA

Koulutusaloittain vertailtuna useimmiten tyytyväisiä olivat psykologiasta väitelleet (80 %), kielistä, sosiaalitieteistä, lääketieteestä sekä mekaniikasta ja metallialalta väitelleistäkin yli 70 % oli tyytyväisiä. Vähiten tyytyväisiä taas löytyi viestintätieteistä ja valtiotieteistä väitelleistä, joista alle puolet oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.

TAULUKKO 26. TYYTYVÄISYYS TUTKINTOON KOULUTUSALOITTAIN (TASO 3)

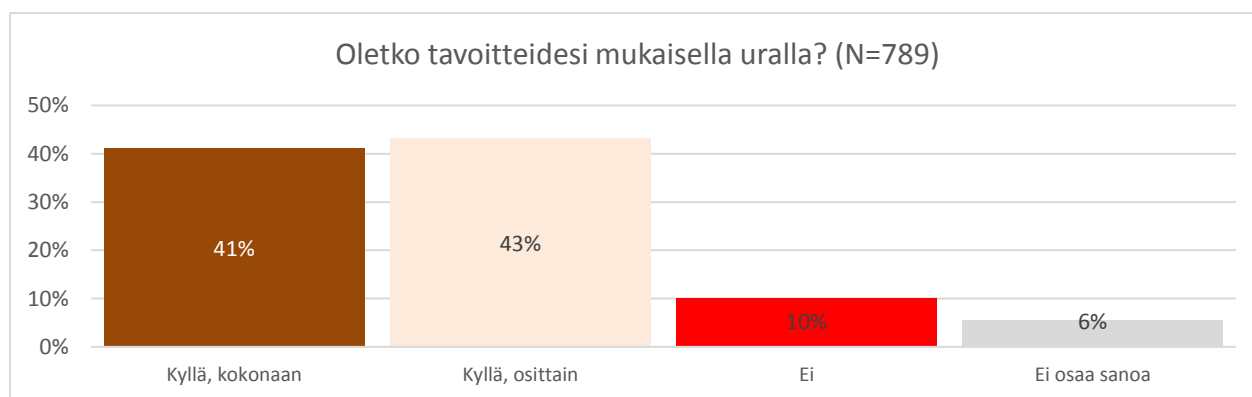
USEIMMIN TYYTYVÄINEN TAI ERITTÄIN TYYTYVÄINEN: • PSYKOLOGIA, 80 % • KIELTEN OPISKELU, 75 % • SOSIAALITIETEET, 74 % • LÄÄKETIEDE, 73 % • MEKANIikka JA METALLIALA, 73 %	HARVIMMIN TYYTYVÄINEN TAI ERITTÄIN TYYTYVÄINEN: • VIESTINTÄTIETEET, 40 % • VALTIOTIETEET, 44 % • USKONTO JA TEOLOGIA, 50 % • YMPÄRISTÖTIETEET, 50 % • KIRJALLISUUS JA KIELITIEDE, 50 %
---	---

Tarkempi erittely vastausten jakautumisesta koulutusaloittain löytyy LIITTEESTÄ 5 (sivu 53).

Vastaajilla oli mahdollisuus perustella tyytyväisyyttään/tyytymättömyyttään. Perusteluna tyytyväisyydelle oli useimmiten se, että tohtorin tutkinto oli mahdollistanut nykyisen työpaikan, aseman tai palkkauksen paranemisen. Joillakin vastaajista tohtorin tutkinto oli ollut edellytyksenä uralla etenemiseen. Tohtorikoulutus oli myös tuonut ammatillista itsevarmuutta lisää tai tuonut lisää vaihtoehtoja. Monet vastaajat ilmaisivat, että väitöskirjan teko oli tuonut lisää työelämässä tarvittavia taitoja kuten verkostoitumista, itseohjautuvuutta ja sinnikkyyttä. Tyytymättömyyttä taas aiheutti kova kilpailu työpaikoista, kokemus siitä, että oli ylikoulutettu tehtäviin tai ettei omaa tutkimusosaamista/alaa päässyt hyödyntämään työelämässä. Osa vastaajista oli tyytyväisiä tutkintoonsa tai saamansa koulutukseen, vaikkeivat olleet (täysin) tyytyväisiä uraansa: esimerkiksi mahdollisuudet työskennellä tutkijana olivat vähäisiä, jonka takia elanto hankitaan vaikkapa opetus- tai hallintoalalta.

Oletko tavoitteidesi mukaisella työuralla?

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, olivatko he omien tavoitteidensa mukaisella työuralla. Täysin tavoitteiden mukaisella työuralla koki olevansa 41 % vastaajista, osittain tavoitteidensa mukaisella työuralla oli liki saman verran eli 43 %. Tavoitteidensa vastaisella uralla oli joka kymmenes vastaaja.

KUVA 26. URATAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Koulutusaloittain vertailtuna parhaiten tavoitteidensa mukaisella työuralla olivat uskonnon ja teologian alalta väitelleet (58 % täysin) sekä musiikista ja esittävistä taiteista väitelleet (57 %). Osittain tavoitteidensa mukaisella uralla taas oli eniten eläinlääketieteestä väitelleitä (peräti 80 %).

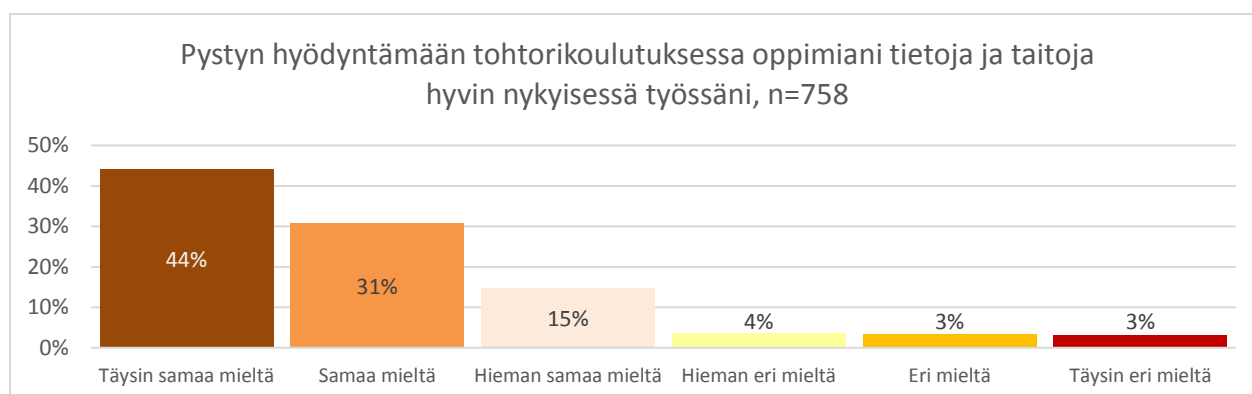
Ympäristöalalta ja materiaali- ja prosessitekniikasta väitelleissä oli eniten niitä, jotka kokivat olevansa tavoitteidensa vastaisella työuralla (17 % vastaajista), liki saman verran oli myös tietojenkäsittelytieteestä väitelleissä.

TAULUKKO 27. OLETKO TAVOITTEIDESI MUKAISELLA TYÖURALLA? TARKASTELUA KOULUTUSALOITTAIN, TASO 3

USEIMMIN KYLLÄ, KOKONAAN: • USKONTO JA TEOLOGIA, 58 % • MUSIIKKI JA ESITTÄVÄT TAITEET, 57 % • LÄÄKETIEDE, 55 % • SÄHKÖ JA ENERGIA, 51 %	USEIMMIN KYLLÄ, OSITTAIN: • ELÄINLÄÄKETIEDE, 80 % • BIOLOGIA JA BIOTIETEET, 54 % • KAUPPA- JA HALLINTOTIETEET, 50 %
Ei • YMPÄRISTÖALAT 17 % • MATERIAALI- JA PROSESSITEKNIikka 17 % • TIETOJENKÄSITTELYTIEDE 16 %	

Tohtorikoulutuksessa opittujen asioiden hyödyntäminen työelämässä

Vastaajia pyydettiin arvioimaan tohtorikoulutuksessa oppimiaan asioita työssä hyödyntämisen näkökulmasta. Vastaajista valtaosa eli 90 % oli samaa mieltä siitä, että tohtorikoulutuksessa opittuja asioita pystyi työelämässä hyödyntämään.

KUVA 27. TOHTORIKOULUTUKSESSA HANKITTUJEN TIETOJEN JA TAITOJEN HYÖDYNTÄMINEN

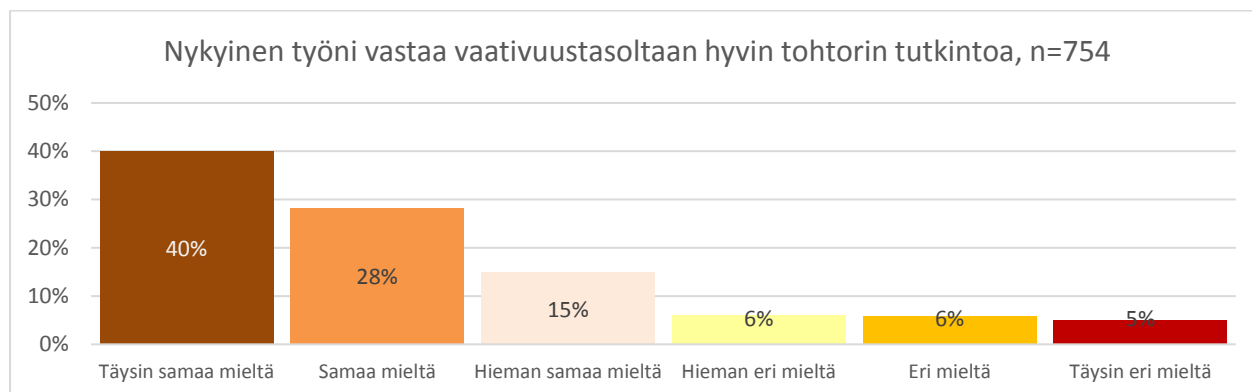
Koulutusaloittain tarkasteltuna eri koulutusalojen väliset erot olivat pieniä. Eniten koulutustaan kokivat pystyvänsä hyödyntämään kielistä ja biologiasta väitelleet (molemmista ryhmistä 93 % täysin samaa tai samaa mieltä). Viestintätieteistä väitelleistä taas oli pienin osuus samaa tai täysin samaa mieltä.

TAULUKKO 28. TOHTORIKOULUTUKSESSA OPITTUJEN ASIOIDEN HYÖDYNTÄMINEN KOULUTUSALOITTAIN, TASO 3

USEIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • KIELTEN OPISKELU, 93 % • BIOLOGIA, 93 % • USKONTO JA TEOLOGIA, 92 % • ELÄINLÄÄKETIEDE, 90 % • KEMIA, 88 %	HARVIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ: • VIESTINTÄTIETEET, 50 % • BIOKEMIA, 58 % • LÄÄKETIEDE, 65 % • YMPÄRISTÖTIETEET, 67 %
--	--

Työn ja koulutuksen vastaavuus

Valtaosa vastaajista koki olevansa tohtorin tutkintoa vaativuudeltaan vastaavassa työssä (83 % vastaajista samaa mieltä). Vastaavasti 17 % vastaajista kokivat, että työ ei vastannut vaativuudeltaan tohtorin tutkintoa.

KUVA 28. VASTAAKO NYKYINEN TYÖ HYVIN TOHTORIN TUTKINTOA?

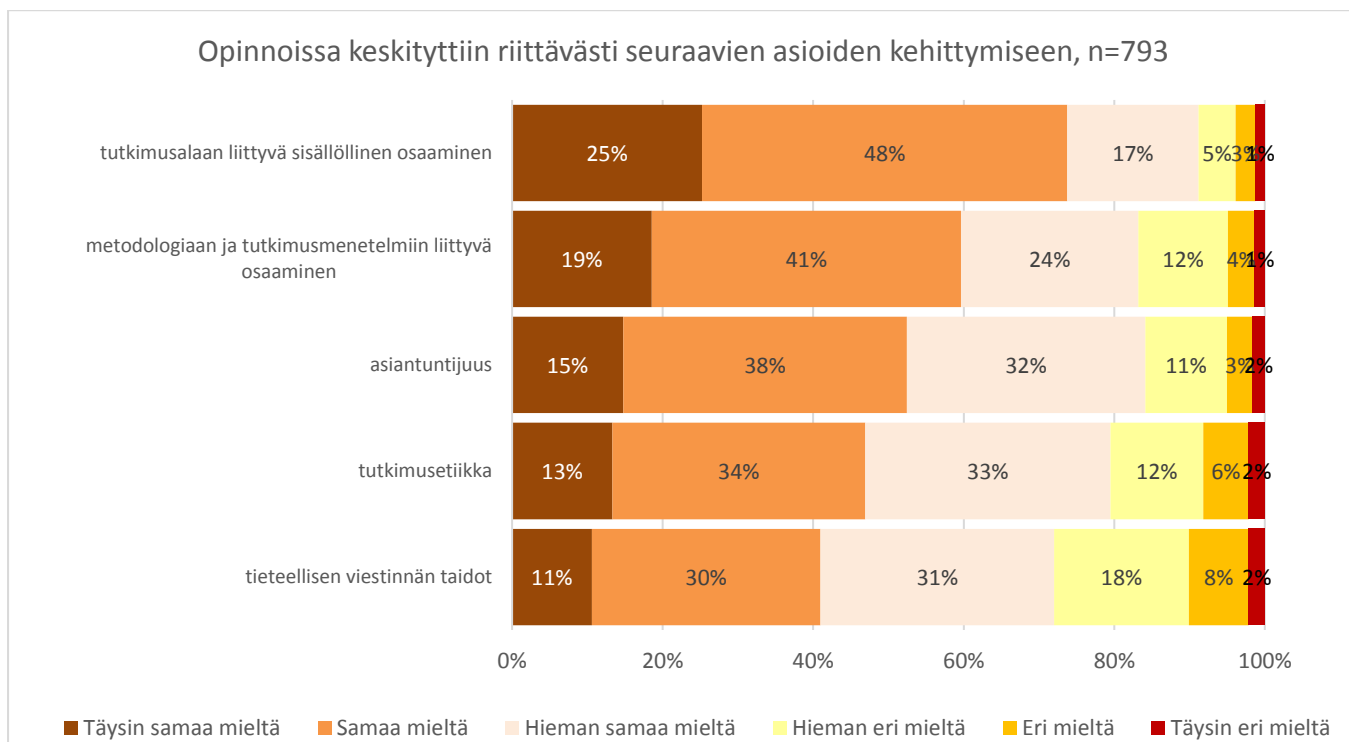
Koulutusaloittain vertailtuna eniten samaa mieltä oli yhteiskuntatieteestä väitelleet, tekniikan alalta (materiaali- ja prosessitekniikka sekä kone, prosessi-, energia ja sähkötekniikka), humanistisilta aloilta (ilman kieliä) väitelleet sekä biologiasta ja biotieteistä väitelleet. Vähiten väitteen kanssa samaa mieltä olevia oli arkkitehtuurista väitelleet joista alle puolet (44 %) oli samaa mieltä tai täysin samaa mieltä.

TAULUKKO 29. TYÖTEHTÄVÄN VASTAAVUUS KOULUTUSALOITTAIN (TASO 2)

USEIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ:	HARVIMMIN SAMAA TAI TÄYSIN SAMAA MIELTÄ:
• YHTEISKUNTATIETEET, 78 % • MATERIAALI, JA PROSESSITEKNIikka, 73 % • KONE-, PROSESSI-, ENERGIA- JA SÄHKÖTEKNIikka, 72 % • HUMANISTISET ALAT (PAITSI KIELET), 72 % • BIOLOGIA JA BIOTIEETEET, 71 %	• ARKKITEHTUURI, 44 % • KASVATUSALAT, 54 % • YMPÄRISTÖALAT, 58 %

Minkä osaamisalueiden kehittymiseen kiinnitettiin koulutuksessa huomiota?

Tohtorintutkinto kehitti eniten tutkimusalaan liittyvää sisällöllistä osaamista; täysin samaa mieltä tai samaa mieltä väitteen kanssa oli 73 % kaikista vastanneista. Seuraavaksi eniten koulutus kehitti vastaajien mukaan metodologiaan ja tutkimusmenetelmiin liittyvää osaamista (60 % samaa mieltä tai täysin samaa mieltä). Tieteellisen viestinnän taitojen taas koettiin kehittyneen vähiten, vastaajista 41 % oli väitteen kanssa samaa tai erittäin samaa mieltä.

KUVA 29. ERI OSAAMISALUEIDEN KEHITTÄMINEN TOHTORIKOULUTUKSESSA

Koulutusaloittain vertailtuna tyytyväisimpiä tutkimusalan sisällöllisen osaamisen kehittymiseen olivat luonnontieteilijät. Asiantuntijuuden kehittymiseen taas tyytyväisimpiä olivat materiaali- ja prosessiteknikasta väitelleet.

TAULUKKO 30. POIMINTOJA KOULUTUSALOITTAIN OSAAMISEN KEHITTÄMISESTÄ TOHTORIKOULUTUKSESSA

SUURIN OSA TYYTYVÄISIÄ	PIENIN OSUUS TYYTYVÄISIÄ
• LUONNONTIETEISTÄ VALMISTUNEET USEIMMIN TYYTYVÄISIÄ TUTKIMUSALAN SISÄLLÖLLISEN OSAAMISEN KEHITTÄMISEEN (84 % VÄH. SAMAA MIELTÄ) • TYYTYVÄISIMPIÄ ASiantuntijuuden kehittymiseen ovat materiaali- ja prosessiteknikasta (83 %) • KAUPPA- HALLINTO- JA OIKEUSTIETEISTÄ VALMISTUNEET TYYTYVÄISIMPIÄ 80 % METODOLOGIAN JA TUTKIMUSOSAAMISEN JA 64 % TUTKIMUSETIKAN KEHITTÄMISEEN, TAIDEALOILLA SAMAA MIELTÄ VAIN JOKA KOLMAS. • TIETOJENKÄSITTELYN JA TIETOLIIKENTEE (ICT) – ALOILTA (53 %) JA MAA- JA METSÄTALOUSALOILTA (52 %) VALMISTUNEET USEIMMIN TYYTYVÄISIÄ TIEETEELLISEN VIESTINNÄN TAITOJEN KEHITTÄMISEEN	• ASiantuntijuuden kehittymisestä PIENIN OSUUS SAMAA MIELTÄ OLI ARKKITEHTUURISTA VÄITELLEET, 36 % JA ELÄINLÄÄKETIETEESTÄ VÄITELLEET, 40 % • TAIDEALOILTA VÄITELLEET OLIVAT VÄHITEN TYYTYVÄISIÄ METODOLOGIAN JA TUTKIMUSOSAAMISEN SEKÄ TUTKIMUSETIKAN KEHITTÄMISEEN (JOKA KOLMAS VÄITTEIDEN KANSSA SAMAA MIELTÄ) • YMPÄRISTÖTIETEESTÄ VÄITELLEISTÄ VAIN 8 % OLI TYYTYVÄISIÄ TIEETEELLISEN VIESTINNÄN TAITOJEN KEHITTÄMISEEN

Mitä osaamista tarvitsee työssä?

Vastaajilla oli mahdollisuus avovastauksella kertoa, mitä muuta osaamista (kuin edellisessä kappaleessa mainittuja osaamisalueita) he tarvitsevat nykyisessä työssään. Nämä vastaukset on kerätty alla olevaan sanapilveen (KUVA 30). Eniten mainintoja tuli yleisesti kielitaidosta ja heti seuraavaksi eniten englannin kielen taidosta. Myös esiintymistaidot mainittiin useamman kerran, samoin verkostoitumistaidot (erityisesti verkostojen luominen ja ylläpitäminen).

Rahoituksenhankinta-sana viittaa apurahahakemusten tekemiseen – tämänkin osaamisen taito toistui useamman kerran, aina hieman eri tavoin muotoiltuna.

KUVA 30. SANAPILVI AVOVASTAUKSISTA KYSYMYKSEEN ”MITÄ MUUTA (OSAAMISALUETTA TARVITSET NYKYISESSÄ TYÖSSÄSI)”

Lähteet

Talouspolitiikan arviointineuvosto (2018): Talouspolitiikan arviointineuvoston raportti 2017

VATT Valtiontalouden tutkimuskeskus Helsinki, tammikuu 2018

Myrskylä, Pekka (2017): Katoavat työpaikat – Työllisten määrän ja rakenteen kehitys Suomessa 1987–2015. SAK:n julkaisusarja 3/2017

Liitteet

LIITE 1. KOULUTUSALAT TILASTOKESKUKSEN MUKAAN [HTTPS://WWW.STAT.FI/META/LUOKITUKSET/KOULUTUS/001-2016/INDEX.HTML](https://www.stat.fi/meta/luokitukset/koulutus/001-2016/index.html)

1 Kasvatusalat

11 Kasvatusalat

- 110 Kasvatusalat, yleiset koulutusohjelmat
- 111 Kasvatustieteet
- 112 Varhaiskasvatuksen opettajien koulutus
- 113 Luokanopettajien koulutus
- 114 Aineenopettajien koulutus
- 118 Kasvatusalat, monialaiset koulutusohjelmat

2 Humanistiset ja taidealat

- 20 Humanistiset ja taidealat, yleiset koulutusohjelmat
- 200 Humanistiset ja taidealat, yleiset koulutusohjelmat

21 Taidealat

- 210 Taidealat, yleiset koulutusohjelmat
- 211 Audiovisuaaliset tekniikat ja media
- 212 Muoti, sisustussunnittelu ja teollinen muotoilu
- 213 Kuvataiteet
- 214 Käsityöalat
- 215 Musiikki ja esittävät taiteet
- 218 Taidealat, monialaiset koulutusohjelmat

22 Humanistiset alat (paitsi kielet)

- 220 Humanistiset alat (paitsi kielet)
- 221 Uskonto ja teologia
- 222 Historia ja arkeologia
- 223 Filosofia ja etiikka

23 Kielet

- 231 Kielten opiskelu
- 232 Kirjallisuus ja kielitiede

3 Yhteiskunnalliset alat

31 Yhteiskuntatieteet

- 310 Sosiaali- ja käyttäytymistieteet, yleiset koulutusohjelmat
- 311 Kansantaloustiede
- 312 Valtiotieteet
- 313 Psykologia
- 314 Sosiaalitieteet
- 318 Sosiaali- ja käyttäytymistieteet, monialaiset koulutusohjelmat

32 Viestintä ja informaatiotieteet

- 321 Viestintätieteet
- 322 Kirjasto- ja informaatiotieteet

4 Kauppa, hallinto ja oikeustieteet

41 Kauppa ja hallinto

- 410 Kauppa ja hallinto, yleiset koulutusohjelmat
- 418 Kauppa ja hallinto, monialaiset koulutusohjelmat

42 Oikeustieteet

- 421 Oikeustieteet

5 Luonnontieteet

- 50 Luonnontieteet, yleiset koulutusohjelmat
- 500 Luonnontieteet, yleiset koulutusohjelmat
- 51 Biologia ja biotieteet
- 511 Biologia
- 512 Biokemia
- 52 Ympäristöalat
- 521 Ympäristötieteet
- 528 Ympäristöalat, monialaiset koulutusohjelmat
- 53 Fysikaaliset tieteet, kemia ja geotieteet
- 531 Kemia
- 532 Geotieteet
- 533 Fysiikka
- 54 Matematiikka ja tilastotiede
- 541 Matematiikka
- 542 Tilastotiede

6 Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)

- 61 Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)
Tietojenkäsittely- ja tietoliikenne ICT), monialaiset
- 618 koulutusohjelmat

7 Tekniikan alat

- 71 Kone-, prosessi-, energia- ja sähkötekniikka
 - 711 Kemian tekniikka ja prosessit
 - 712 Ympäristönsuojeluteknologia
 - 713 Sähkö ja energia
 - 714 Elektroniikka ja automatiikka
 - 715 Mekaniikka ja metalliala
 - 716 Moottoriajoneuvo-, laiva- ja lentokonetekniikka
 - 718 Kone-, energia- ja sähkötekniikka, monialaiset koulutusohjelmat
- 72 Materiaali- ja prosessitekniikka
 - 721 Elintarvikeala
 - 722 Materiaalitekniikka (lasi, paperi, muovi ja puu)
 - 723 Tekstiilitekniikka (vaatteet, jalkineet ja nahkatuotteet)
 - 724 Kaivos- ja rikastustekniikka
 - 728 Tuotanto- ja prosessitekniikka, monialaiset koulutusohjelmat
- 73 Arkkitehtuuri ja rakentaminen
 - 731 Arkkitehtuuri ja kaupunkisuunnittelu
 - 732 Rakentaminen ja rakennussuunnittelu

8 Maa- ja metsätalousalat

- 80 Maa- ja metsätalousalat, yleiset koulutusohjelmat
 - 800 Maa- ja metsätalousalat, yleiset koulutusohjelmat
- 81 Maatalous
 - 811 Viljan ja karjantuotanto
 - 812 Puutarhanhoito
 - 818 Maa- ja metsätalousalat, monialaiset koulutusohjelmat
- 82 Metsätalous
 - 820 Metsänhoito, yleiset koulutusohjelmat
 - 821 Metsätalous
 - 828 Metsänhoito, monialaiset koulutusohjelmat
- 83 Kalatalous
 - 831 Kalatalous
- 84 Eläinlääketiede
 - 841 Eläinlääketiede

9 Terveys- ja hyvinvointialat

- 90 Terveys- ja hyvinvointialat, yleiset koulutusohjelmat
 - 900 Terveys- ja hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat
- 91 Terveys
 - 911 Suun terveydenhuolto
 - 912 Lääketiede
 - 913 Hoitotyö
 - 914 Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka
 - 915 Kuntoutus
 - 916 Farmasia
 - 918 Terveys, monialaiset koulutusohjelmat
- 92 Hyvinvointi
 - 920 Hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat
 - 921 Vanhus- ja vammaistyö
 - 922 Lastenhoito ja nuorisotyö
 - 923 Sosiaalityö ja -ohjaus
 - 928 Hyvinvointi, monialaiset koulutusohjelmat

10 Palvelualat

- 100 Palvelualat, yleiset koulutusohjelmat
- 101 Henkilökohtaiset palvelut
- 1011 Kotitalouspalvelut
- 1014 Urheilu ja liikunta
- 1015 Matkailu, turismi ja vapaa-aika

LIITE 2

Vähintään hieman samaa mieltä olevien osuus työllistymisen laatua ja tyytyväisyyttä mittaavissa maisterikyselyn kysymyksissä. Koulutusalat taso 1.

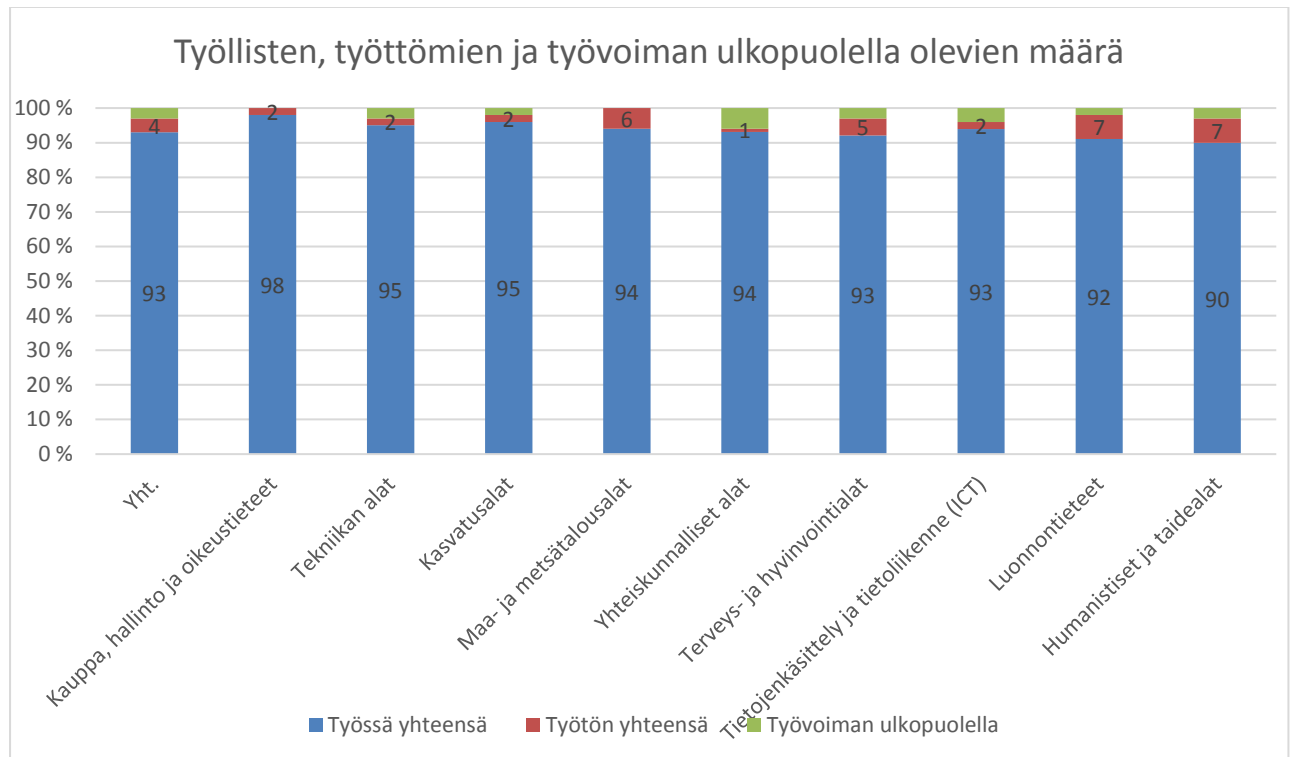
	PYSTYY HYÖDYNTÄMÄÄN YLIOPISTOSSA OPPIMIA TIETOJA JA TAITOJA NYKYISESSÄ TYÖSSÄ HYVIN	TYÖNI VASTAA VAATIVUUSTASOLTAAN HYVIN YLIOPISTOLLISTA KOULUTUSTANI	TYTYVÄISYYS KOKONAISUUDESSAAN VUONNA 2012 SUORITETTUUN TUTKINTOON TYÖURAN KANNALTA	TYTYVÄISYYS TÄHÄNASTISEEN TYÖURAAN	SUOSITTELSI KOULUTUSTA MUILE
HUMANISTISET JA TAIDEALAT (N=1018)	81 %	78 %	76 %	77 %	75 %
KASVATUSALAT (N=736)	89 %	87 %	88 %	87 %	90 %
KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET (N=755)	85 %	89 %	92 %	90 %	95 %
LUONNONTIETEET (N=514)	80 %	80 %	77 %	79 %	79 %
MAA- JA METSÄTALOUSALAT (N=104)	84 %	82 %	85 %	85 %	82 %
PALVELUALAT (N=50)	80 %	70 %	82 %	92 %	86 %
TEKNIIKAN ALAT (N=753)	88 %	89 %	90 %	89 %	92 %
TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT (N=490)	92 %	89 %	94 %	91 %	96 %
TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT) (N=254)	88 %	87 %	89 %	89 %	92 %
YHTEISKUNNALLISET ALAT (N=737)	82 %	81 %	82 %	84 %	83 %
KAIKKI ALAT (N=5421)	85 %	84 %	85 %	85 %	87 %

LIITE 3

Työmarkkina-aseman koonti koulutusaloittain maisterikyselyn aineistosta

	HUMANISTISET JA TAIDEALAT (N=1021)	KASVATUS- ALAT (N=738)	KAUPPA, HALLINTO- JA OIKEUS- TIETEET (N=756)	LUONNON- TIETEET (N=514)	MAA- JA METSÄ- TALOUSALAT (N=104)	PALVELUALAT (N=50)	TEKNIIKAN ALAT (N=763)	TERVEYS- JA HYVINVOINTI- ALAT (N=490)	TIETOJEN- KÄSITTELY JA TIETO- LIIKENNE (ICT) (N=254)	YHTEIS- KUNNALLISET ALAT (N=742)	KAIKKI ALAT (N=5432)
VAKITUINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	48 %	61 %	78 %	44 %	55 %	72 %	84 %	55 %	78 %	63 %	63 %
MÄÄRÄAIKAINEN KOKOPÄIVÄTYÖ	21 %	16 %	8 %	26 %	13 %	14 %	6 %	23 %	10 %	16 %	16 %
OSA-AIKATYÖ	6 %	3 %	1 %	4 %	8 %	0 %	1 %	6 %	2 %	3 %	3 %
ITSENÄINEN YRITTÄJÄ/ AMMATINHARJOITTAJA/ FREELANCER (OMA Y-TUNNUS)	4 %	1 %	3 %	1 %	6 %	4 %	2 %	3 %	3 %	2 %	3 %
USEITA RINNAKKAISIA TYÖSUHTEITA (TYÖSKENTELY VEROKORTILLA)	4 %	0 %	0 %	1 %	3 %	0 %	1 %	1 %	0 %	2 %	1 %
TYÖSKENTELY APURAHALLA	2 %	0 %	1 %	3 %	2 %	0 %	1 %	1 %	0 %	2 %	1 %
PERHEVAPAA (TYÖSUHTEESTA)	3 %	9 %	6 %	4 %	9 %	6 %	3 %	7 %	2 %	7 %	5 %
TYÖLLISTETTY/ TYÖHARJOITTELU	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
TYÖSSÄ YHTEENSÄ	87 %	91 %	97 %	83 %	95 %	96 %	96 %	96 %	96 %	94 %	92 %
TYÖTÖN TYÖNHAKIJA	5 %	3 %	1 %	5 %	2 %	2 %	2 %	0 %	1 %	2 %	3 %
TYÖVOIMAKOULUTUS TAI VASTAAVA	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
TYÖTÖN YHTEENSÄ	5 %	3 %	1 %	5 %	2 %	2 %	2 %	0 %	1 %	2 %	3 %
PÄÄTOIMINEN OPISKELU (JOHTAA TUTKINTOON TAI ARVOSANAAN)	3 %	1 %	1 %	6 %	2 %	0 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %
PERHEVAPAA (EI TYÖSUHDETTA)	3 %	3 %	1 %	4 %	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %	1 %	2 %
TYÖVOIMAN ULKOPUOLELLA (ASEVELVOLLISUUS TMS.)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
MUU TILANNE	2 %	1 %	1 %	2 %	0 %	2 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %
TYÖVOIMAN ULKOPUOLELLA YHTEENSÄ	8 %	6 %	2 %	11 %	3 %	2 %	2 %	3 %	3 %	4 %	5 %

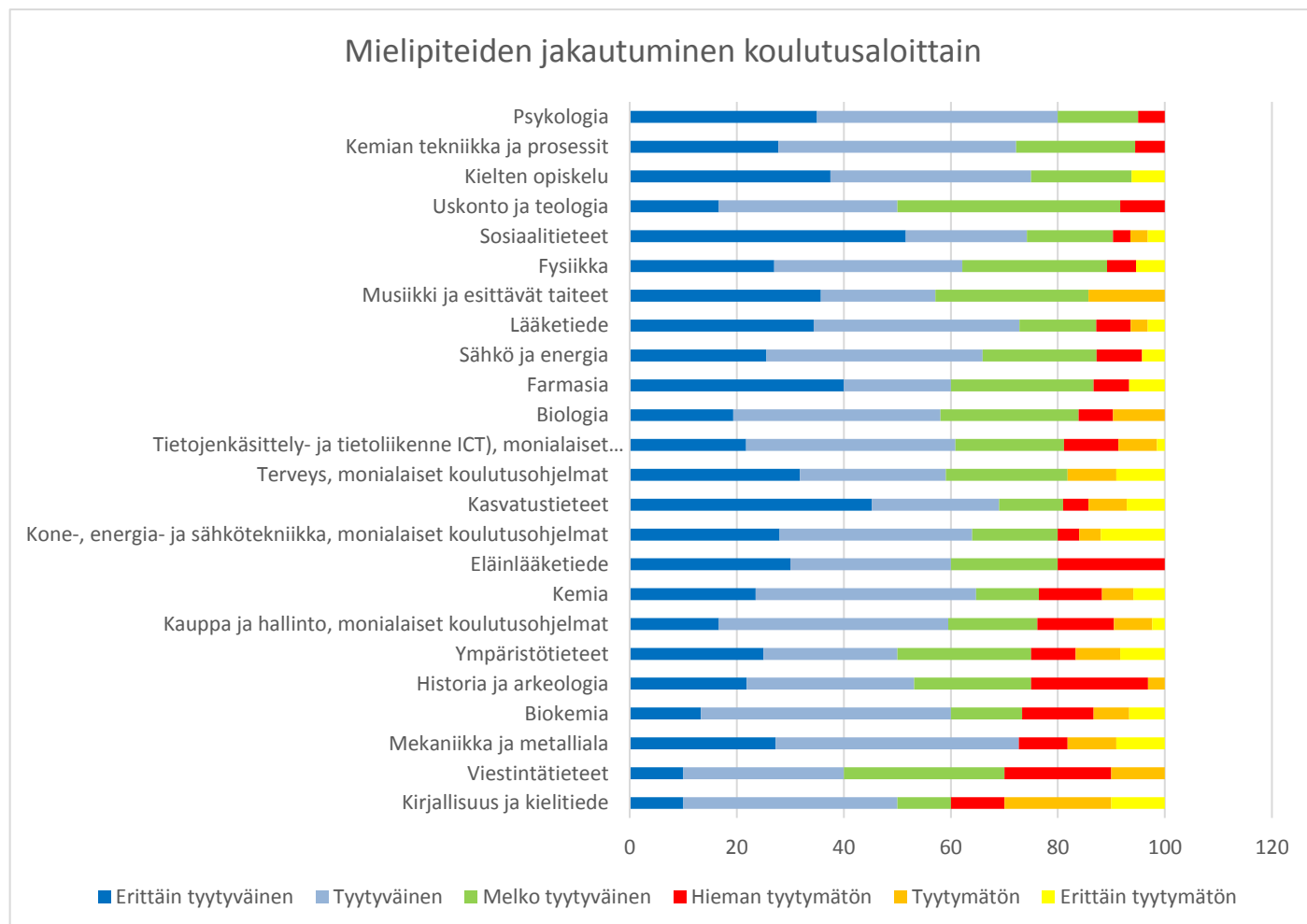
TOHTOREIDEN TYÖMARKKINATILANNE KOULUTUSALOITTAIN TILASTOKESKUKSEN LUOKITTELUN MUKAAN

KUVA 10. TYÖLLISYYSTILANNE KOULUTUSALOITTAIN (TASO 1) PROSENTTEINA

LIITE 5.

TYTYVÄISYYS TOHTORIN TUTKINTOON TYÖURAN KANNALTA, KOULUTUSALAT TASON 3 MUKAAN, EI RAPORTOITU ALLE 10 HENGEN RYHMIÄ

KUVA 11. TYTYVÄISYYS SUORITETTUUN TUTKINTOON ALOITTAIN